

päätöksellä sitoutunut, siinä tapauksessa että perustettavaksi suunniteltu maataloudellinen yliopisto tulisi sijoitettavaksi sille alueelle, jonka muodostavat Maarian pitäjän Pitkämäen kylässä sijaitsevat Alitalo ja Vänatalo nimiset valtion virkatalot, eräät osat Raision pitäjän Pahanien kylässä sijaitsevaa Keskitalo nimistä valtion virkataloa sekä mainittujen virkatalojen välissä sijaitseva, O.Y. Turun Transito-Satama - Åbo Transito-Hamn A. B. nimisen yhtiön omistama maahan, ilmaiseksi tätä tarkoitusta varten hankkimaan viimeksi mainitun noin 56 hehtaaria käsittävän ja noin 5,600,000 markan arvoiseksi arvioitun alueen sekä samalla edellytyksellä lahjoittamaan 3,000,000 markkaa tarpeellisten jontojen ja tien rakentamiseksi sanotulle alueelle Turussa, marraskuun 3 päivänä 1926.

*Ennen Valentin, Kirkont.
Frans Luukkainen Antti Taita.*

Ote Turun kaupunginvaltuuston pöytäkirjasta lokakuun 28 päivältä 1926.

§: 13.

Komitea, jonka kaupunginvaltuusto on viime kesäkuun 10 päivänä asettanut narkitsemaan ja tekemään valtuustolle ehdotuksen siitä, miten Turun kaupungin ja sen lähimman ympäristön maataloudelliselle yliopistolle tarjoamat edut voitaisiin saada asianmukaisesti huomioon otetuiksi sanotun yliopiston paikkakysymystä ratkaistaessa, on kulu- van lokakuun 21 päivänä valtuustolle toimittanut näin kuuluvan mietinnön:

(Liite "Yliopisto")

Asiassa on sitten pyydetty ranatoimikamarin ja O. Y. Turun Transito-Satama - Åbo Transito-Hamn A.B:n jontokunnan lausunnot; ja ovat kamari ja mainittu jontokunta tämän kuun 26 päivänä valtuustolle toimittaneet, kamari pöytäkirjanotteen ja jontokunta kirjelmän, mitkä ovat seuraavaa sisältöä:

"Ote Turun ranatoimikamarin pöytäkirjasta lokakuun 25 päivältä 1926.

§: 41.

Lähetepäätöksellä kulu- van lokakuun 25 päivältä on kaupunginvaltuuston kanslia lausunnon antamista varten kamarille lähettänyt kaupunginvaltuuston tämän vuoden kesäkuun 10 päivänä asettaman komitean antaman mietinnön, koskeva maataloudellisen yliopiston perustamista, mikä mietintö liitteenä seuraa tätä pöytäkirjaa.

Asia on sitten ollut kamarin I jaoston valmisteltavana; ja on jaosto antanut siitä näin kuuluvan lausunnon:

"I:sen Jaoston lausunto Maataloudellisen Yliopiston paikka - kysymyksestä.

Lausunnon antamista varten on I jaostolle siirretty valtuuston lähetepäätös ynnä siihen liittyvä valtuuston Maatalousyliopiston paikkakysymystä narkitsemaan asettaman komitean mietintö. Harkittuaan

asiaa kokouksessaan lokakuun 23 päivänä katsoi jaosto että Pahanien Keskitalosta mahdollisesti vastaisuudessa satamahallituksen käytettäväksi jäävä rantakaistale on liian kapea, joten se, jos maanluovutus Maataloudelliselle Yliopistolle tulee kysymykseen, tapahtuvassa raja-järjestelyssä olisi jonkun verran laajennettava. Siinä suureen ryö-tyyn ja niihin moniin etuisuuksiin näiden, jotka maatalouskorkeakou-lusta tulisi kaupungille koitumaan ja jotka komitea mietinnössään lä-nemmin selvittelee, on jaosto yksimielisesti tullut siihen lopputulo-seen että komitean endotusta olisi puollettava, joten jaosto päätti rahatoimikamarille endottaa:

että rahatoimikamari päättäisi puoltaa komitean endotusta

kuitenkin huomioonottamalla jaoston yllä tekemä mu-tutus.

Viran puolesta:

Ewald K. Holmquist."

Kun asia nyt otettiin kamarissa käsiteltäväksi, kamari oli samaa mieltä kuin jaosto, minkä vuoksi kamari päätti vaadittuna lausuntona kaupunginvaltuustolle endottaa:

että komitean tekemä endotus hyväksyttäisiin, kuitenkin jaoston endottamalla muutoksella.

Ote pöytäkirjasta oli valtuustolle toimitettava ja lähetekirjat samalla palautettava. Kuin yllä.

Vakuudeksi:

Ludvig Lagercrantz."

"Turun Kaupunginvaltuustolle.

Turun Kaupunginvaltuuston kanslia on kirjelmallaan t.k. 23 p:ltä pyytänyt kiireellistä lausuntoa allekirjoittaneen yhtiön johtokunnalta mainitun Kaupunginvaltuuston 10/6 - 1926 asettaman Maataloudelli-sen Yliopiston paikkakysymystä käsittelevän komitean mietinnöstä ja saa johtokunta kunnioittaen esittää sen jondosta seuraavaa:

Käsityksemme mukaan tarkoittaa meiltä pyydetty lausunto vain m-nitussa komitean mietinnössä kosketeltuja kaision pitäjässä sijait-via Pahanien tilojen maita, minkä vuoksi rajoitummeekin allaesite-tyssä lausumaan ainoastaan, mikäli komitean endotukset tarkoittava

Komitean mietintö, joka on asetettu harkitse-maan ja tekemään kaupunginvaltuustolle ehdo-tuksen siitä miten Turun kaupungin ja sen lähim-män ympäristön maatalouskorkeakoululle tarjoamat edut voitaisiin saada asianmukaisesti huomioon-otetuiksi.

„Turun kaupunginvaltuustolle.

Päätöksellä viime kesäkuun 10 päivästä on Turun Kaupunginvaltuusto asettanut komitean harkitsemaan ja tekemään ehdotuksen siitä, miten Tu-run kaupungin ja sen lähimmän ympäristön suunnitellulle Maataloudelli-selle Yliopistolle tarjoamat erikoisen monipuoliset edut voitaisiin saada asianmukaisesti huomioonotetuiksi Maataloudellisen Yliopiston paikkakysy-mystä ratkaistaessa. Komitean jäseniksi valittiin agronomi A. Kontu, ases-sori G. Sahlstein, agronomit Uno Forss ja Berndt Kullberg, tilanomistaja A. Raita sekä toimittaja Emil Jokinen, joista komitea ensimmäisessä kokouk-sessaan valitsi puheenjohtajaksi agronomi Arvi Kunnun.

Komitea on työssään lähtenyt siitä edellytyksestä, että Maataloudellisen Yliopiston välttämättömyys on selvitetty asia, joten tähän puoleen ei sen enempää tarvitse kajota. Sen sijaan on vielä avoinna kysymys siitä, mihin seutuun uusi Maataloudellinen Yliopisto olisi perustettava, jotta sillä olisi parhaat edellytykset menestyksellä kasvattaa maamme maatalouden eri aloilla työskenteleviä toimihenkilöitä. Tässä kohdin ei Valtioneuvoston aset-taman komitean Helsinkiä ja sen lähintä ympäristöä puoltava kanta ole ollut läheskään kaikille asiaa harrastaville ja sitä ymmärtäville vakuuttava. Todis-tuksena tästä mainittakoon vain Maataloudellisen Yliopiston paikkakysymyk-sestä sanomalehtien palstoilla ja maamme eduskunnassa käyty keskustelu. Asian ollessa jo niin pitkällä, että hallitus on eduskunnalle antanut esityksen Maataloudellisen Yliopiston perustamisesta Helsinkiin, ei komitea katso tar-peelliseksi puuttua paikkakysymyksenkään sen laajemmin kuin vertaile-malla Helsingin ja Turun sopivaisuutta, vaikka muitakin seutuja on Yliopis-ton paikaksi ehdotettu. Asianomainen Valtioneuvoston asettama komitea on

tullut siihen tulokseen, että sopiva paikka Maataloudelliselle Yliopistolle on löydettävissä vain Helsingistä tahi sen lähimmästä ympäristöstä. Ainoa seikka mikä komitean mielestä puhuu sen Helsinkiin sijoittamista vastaan on se käsityskanta, että maan sivistyselämän kannalta ei olisi suotavaa koota kaikkia korkeampia sivistyslaitoksia yhteen keskuksen maan pääkaupunkiin. Tämä käsityskanta onkin verrattain yleinen maaseudulla ja on sillä pääkaupungissakin maan korkeampaa sivistyselämää ohjaavien henkilöiden keskuudessa arvovaltaisia kannattajia. Jos tämä käsityskanta myönnetään oikeaksi ja sitä ajetaan käytäntöön sovelluttaa, niin tuntuisi luonnonmukaisimmalta sitä noudattaa korkeinta maataloudellista opetusta uudelleen järjestettäessä. Ei voitane olla muuta kuin yhtä mieltä siitä, että jos yleensä joku korkeimmista opinahjoista voidaan sijoittaa ulkopuolelle maan pääkaupungin, niin ensi sijassa juuri Maataloudellisen Yliopiston tyysijaksi sopii maaseutu paremmin kuin minkään muun vastaavan arvoisen laitoksen. Valtion komitea on kuitenkin pitänyt tällaista siirtämistä mahdottomana, pääasiallisesti kolmesta syystä. Ensimmäinen syy komitean mielestä olisi se, että korkein maatalousopetuskin menestyäkseen vaatii mahdollisimman voimakkaan kulttuurikeskuksen jollaisena voidaan pitää vain Helsinkiä. Toiseksi siirtoa ei voida ajatella sen takia, että asiantuntijain mielestä ei ainakaan eläinlääkintöopetusta eläinmateriaalin saannin takia voida sijoittaa muualle kuin Helsinkiin ja tämä veisi hajalle suunnitelman yhteisestä koko maataloutta käsittävästä Yliopistosta. Kolmantena syynä olisi se käytännöllinen vaikeus mikä aiheutuisi eri tiedekuntien siirtämisestä toiseen seutuun, jonka takia Yliopiston laitokset kokonaisuudessaan pitäisi olla valmiina ennenkuin siirtäminen voidaan toimeenpanna.

Komitea on harkinnut näitä estäviä syitä, mutta ei ole havainnut niitä ainakaan Turkuu toisena vaihtoehtona pidettäessä lainkaan painaviksi. — Mitä ensinnäkin tulee siihen vaatimukseen, että Maataloudellinen Yliopistokin on sijoitettava kulttuurikeskukseen voidakseen menestyksellisesti toimia, on komitea tässä aivan yhtä mieltä valtion komitean kanssa. Ottaen huomioon Turussa toimivat kaksi yliopistoa, joissa molemmissa on luonnontieteellinen tiedekunta tarpeellisine laitoksineen, kirjastoineen y.m. kokoelmineen, puhumattakaan kaupungin muista laitoksista, voidaan komitean mielestä täydellä syvällä Turkuu pitää sellaisena sivistyskeskuksena, johon ilman vaaraa voidaan Maataloudellinen Yliopisto sijoittaa. Mitä taas eläinlääkintöopetukselle tarpeellisen materiaalin saantiin tulee, niin ei komitea voi ottaa Helsingin puoltamista tämän takia vakavalta kannalta. Jokaiselle asioita vähänkin tuntevalle pitäisi olla selvää, että eläinmateriaalin saanti Turun ympäristöstä on

paljon paremmin taattu kuin Helsingin ympäristöstä, ellei mahdollisesti oteta lukuun yksinomaan koirien lukumäärää. Niin tärkeää kuin ne ovatkin opetukselle, ei liene kuitenkaan niiden varaan perustettava eläinlääkintäopetusta. Näin ollen komitea tulee siihen tulokseen että Maataloudellinen Yliopisto kokonaisuudessaan voidaan sijoittaa Turkuun ilman esteitä, vieläpä juuri eläinlääketieteellisen tiedekunnan liittäminen siihen helpottaa mitä vaikeuksia, joita valtion komitea siirrosta pelkää olevan. Siinä tarvittavat laitokset voidaan ensimmäiseksi rakentaa kuntoon ja toiset tiedekunnat siirtää vasta sen jälkeen kuin niille kielikin riittävästi tilaa on. Jos Maataloudellinen Yliopisto sijoitetaan Viikin kartanoon, tahi vaikkapa Greijukseen, niin lienee jotenkin vaikeata ilman suuria haittoja mitään tiedekuntaa siirtää uuteen paikkaan kesken lukukautta, kuten valtion komitea näyttää pitävän mahdollisena.

Mitä sitten valtion komitean ehdottamaan paikkaan Greijukseen tulee, puhumattakaan Viikistä, sijaitsee se siksi etäällä Helsingin kaupungista, että opettajien ja oppilaiden edestakainen kulkeminen sinne vie perin paljon aikaa. Silloin tosiaankin täytyisi matkan takia ryhtyä asuttamaan Rekolan kalliota, kuten maanviljelystäloudellisen osaston opettajakunta lausunnossaan valtion komitealle sattuvasti mainitsee. Turussa sen sijaan voidaan Maataloudellinen Yliopisto kaupungin myötävaikutuksella sijoittaa noin 3 km. päähän kauppatorilta ja 1,5 km. päähän kaupungin laidasta paikalle, johon voidaan varata tontti rakennuksia varten ja sen välittömään ympäristöön tarpeelliset koekentät sekä maatalous- että metsätiedettä varten.

Kaikki mitä edellä on sanottu, koskee teoreettisen opetuksen järjestelyn mahdollisuuksia. Jällellä on vielä käytännöllinen harjoittelu ja sen yhteydessä annettava opetus. Tässä suhteessa tarjoaa Turun ympäristö verrattomasti paremmat mahdollisuudet kuin Helsingin ympäristö, erittäinkin maanviljelystieteelliselle tiedekunnalle, jonka oppilaat puutteellisesti järjestetyn ja valvotun harjoittelun takia ovat tähän saakka menettäneet paljon kehitysmahdollisuuksistaan. Ei missään osassa maamme ole yhtä hyvin järjestetyissä maatalousoppilaiden harjoittelu kuin Turun seudulla, missä voimakas maatalous ulottuu aivan kaupungin laiduille saakka. Jos niin halutaan, voidaan vaikka kaikki harjoittelijat sijoittaa melko suppealle alalle kaupungin ympäristöön, joten asianomaisen harjoittelun valvojan on helppo päästä heidän kanssaan kosketuksiin ja päinvastoin. Tällaisen läheisen vuorovaikutuksen merkitystä harjoitteluajana on vaikea osata arvioida riittävän suureksi. — Metsänhoitomiehet taas tuntuvat olevan tyytyväisiä käytännöllisen opetuksen nykyiseen järjestelyyn, joten tämä seikka ei Maataloudellisen Yliopiston sijoituspaikkaa valittaessa vaikuta sinne eikä tänne ja vaikka halut-

Turun Kaupunginvaltuuston kanslia on kirjelmallaan t.k. 23 p:ltä pyytännyt kiireellistä lausuntoa allekirjoittaneen yhtiön johtokunnalta mainitun Kaupunginvaltuuston 10/6 - 1926 asettaman Maataloudellisen Yliopiston paikkakysymystä käsittelevän komitean mietinnöstä ja saa johtokunta kunnioittaen esittää sen johdosta seuraavaa:

Käsityksemme mukaan tarkoittaa meiltä pyydetty lausunto vain mietinnässä komitean mietinnössä kosketeltuja kaision pitäjässä sijaitsevia Pahanien tilojen maita, minkä vuoksi rajoitummekin allaesitettyssä lausumaan ainoastaan, mikäli komitean ehdotukset tarkoittavat

taisiin sitäkin antaa yliopistokaupungin läheisyydessä, niin on siihen tilaisuus lukuisten valtion omistamien tilojen metsämailla ja valtion hoido-alueilla.

On sanomatta selvää, että Maataloudellisen Yliopiston sijoittaminen Turkuun olisi monessa muodossa kaupungin etujen mukainen saavutus. Valtion asiasta käsitelleen komitean mietinnön mukaan tulisi yliopistossa olemaan senjälkeen kuin se toimii täydessä laajuudessaan 25 professorin, 8 dosentin, 11 lehtorin, 15 assistentin ja 10 amanuenssin virkaa. Maataloudellisen Yliopiston oppilasmäärä nousee heti alussa yli 600. Että näin lukuisan virkakunnan ja opiskelijamäärän asuttaminen Turkuun merkitsisi kaupungille taloudellista etua, on kieltämätöntä.

Komitea tahtoo myöskin viitata siihen merkitykseen, minkä monilukuisen sivistyneistön asettumisella Turkuun olisi kaupungille ja erikoisesti Turun ja sen maataloudellisesti voimakkaan ympäristön väisille suhteille.

Asiaa monipuolisesti harkittuaan on komitea tullut siihen lopputulokseen, että sopivin alue sekä Maataloudellisen Yliopiston tontiksi että viljelystilaksi on se alue, jonka muodostavat Pitkämäen kylässä Maariassa olevat kaksi soittavirkataloa, Alitalo ja Vähätalo, eräät alueet Keskitalon virkatalosta Pahanien kylässä Raisiossa sekä mainittujen alueitten välillä oleva O.Y. Turun Transito-Sataman omistama alue. Mietintöön liittyvä kartta osoittaa komitean tarkoitukseen ehdottaman alueen tarkemmin. Mikäli komitean tiedossa on, ei mainittujen alueitten käyttö Maataloudellisen Yliopiston tarkoituksiin olisi ristiriidassa kaupungin satama- ja asemakaavasuunnitelmien kanssa. Yhdistettynä tämä alue käsittää maata seuraavasti: Pitkämäen Alitalo peltoa 19 ha ja metsämaata 29 ha, Vähätalo peltoa 17 ha ja metsämaata 18 ha, Pahanien Keskitalosta peltoa 16 ha ja metsämaata 16 ha, sekä O. Y. Turun Transito-Sataman omistamasta maasta 37 ha peltoa ja 19 ha metsämaata, eli yhteensä 89 ha peltoa ja 82 ha metsämaata. Laajuudelleen tämä alue täysin vastaa niitä tarpeita, mitkä Maataloudellisella Yliopistolla on tontti- ja viljelysalueeseen nähden.

Kun taloudelliset uhraukset Turun kaupungin puolelta Maataloudellisen Yliopiston hyväksi epäilemättä lisäävät sitä mahdollisuutta, että Turku tulee vakavasti huomioonotetuksi Maataloudellisen Yliopiston paikkaa määrätessä on komitea sitä mieltä, että kaupungin tulisi sitoutua ilmaiseksi hankkimaan Maataloudellista Yliopistoa varten edellämainittu O.Y. Turun Transito-Sataman omistama kartalta tarkemmin näkyvä alue, joka käsittää 37 ha peltoa ja 19 ha metsämaata. Aikaisemmin on Valtuusto kesäkuun 7 p:nä 1923 asettamansa samaa asiaa käsitelleen komitean mietinnön perusteella päättä-

nyt, edellytyksellä, että Maataloudellinen Yliopisto perustettaisiin osapuilleen samalle alueelle mistä nyt on kysymys, lahjottaa 1,000,000 markkaa tarpeellisten johtojen vetämiseen Yliopistolle.

Komitean mielestä on Maataloudelliselle Yliopistolle myöskin rakennettava hyvä tie kaupungista. Kun kustannukset tämän johdosta tuntuvasti ko- hoavat on komitea sitä mieltä, että kaupungin olisi sitouduttava lahjoittamaan johtojen ja tien rakentamista varten 2,000,000 markkaa. Lahjotuksen suoritukseen nähden ehdottaa komitea valtuustoa pyytämään kaupungin rahatoimikamarilta aikanaan ehdotuksen. Sen alueen laajuus, jonka komitea ehdottaa kaupungin ilmaiseksi sitoutuvan hankkimaan Maataloudelliselle Yliopistolle on, kuten jo aikaisemmin on mainittu noin 560,000 neliometriä, jonka arvoksi komitea on arvioinut 10 mk. neliometriltä. Kun otetaan huomioon yllä mainittu 2,000,000 mk. johtojen ja tien rakentamiseksi alueelle, mikä luonnollisesti tuntuvasti kohottaa sen arvoa, on yllämainittua arvoitua arvoa pidettävä suhteellisen alhaisena. Tämänkin mukaan nousisi kuitenkin kaupungin lahjoitus Maataloudellisen Yliopiston hyväksi yhteensä 7,600,000 markkaan. Komitea on kuitenkin sitä mieltä, että Turun kaupungin, ottaen huomioon asian laajakantoisuuden olisi sitouduttava näinkin suuriin uhrauksiin Maataloudellisen Yliopiston Turkuun saamiseksi.

Kun kysymys Maataloudellisen Yliopiston perustamisesta ja paikan määräämisestä on eduskunnassa jo ratkaisevassa vaiheessa, katsoo komitea että asian käsittelyä Valtuustossa olisi mahdollisimman paljon kiirehdittävä ja päätös saatettava mieluummin erikoisen lähetystön kautta sekä hallituksen että eduskuntaryhmien tietoon.

Kaiken ylläolevan perusteella saa komitea kunnioittaen ehdottaa:

että Kaupunginvaltuusto päättäisi siinä tapauksessa että Maataloudellinen Yliopisto päätettäisiin sijoittaa sille alueelle, jonka muodostavat Pitkämäen kylässä Maarian pitäjässä sijaitsevat Alitalo ja Vähätalo- nimiset valtion virkatalot, eräät osat Pahanien kylässä Raision pitäjässä sijaitsevasta Keskitalo-nimisestä valtion virkatalosta, sekä mainittujen virkatalojen välissä sijaitsevat O.Y. Turun Transito-Sataman omistama maa-alue, sitoutua ilmaiseksi tätä tarkoitusta varten hankkimaan viimemainitun mukaan-liitetyllä kartalla tarkemmin näkyvän — noin 56 ha käsittävän alueen.

että valtuusto päättäisi samalla edellytyksellä lahjoittaa 2,000,000 markkaa tarpeellisten johtojen ja tien rakentamiseksi yllämainitulle alueelle.

Turun Kaupunginvaltuuston kanslia on kirjelmallaan t.k. 23 p:ltä pyytänyt kiireellistä lausuntoa allekirjoittaneen yhtiön johtokunnalta mainitun Kaupunginvaltuuston 10/6 - 1926 asettaman Maataloudellisen Yliopiston paikkakysymystä käsittelevän komitean mietinnöstä ja saa johtokunta kunnioittaen esittää sen johdosta seuraavaa:

Käsityksemme mukaan tarkoittaa meiltä pyydetty lausunto vain mainitussa komitean mietinnössä kosketeltuja Raision pitäjässä sijaitsevia Pahanien tilojen maita, minkä vuoksi rajoitummekin allaesitettyssä lausumaan ainoastaan, mikäli komitean ehdotukset tarkoittavat

että valtuusto antaisi kaupungin rahatoimikamarin tehtäväksi laatia ehdotuksen siitä kuinka edellisessä kohdassa mainittu rahanlahjoitus on hankittava.

että Valtuusto päättäisi julistaa päätöksen kiireellisenä toimeenpantavaksi ja saattaisi sen erikoisen lähetystön kautta hallituksen ja eduskuntaryhmien tietoon.

Turussa, lokakuun 21 päivänä 1926.

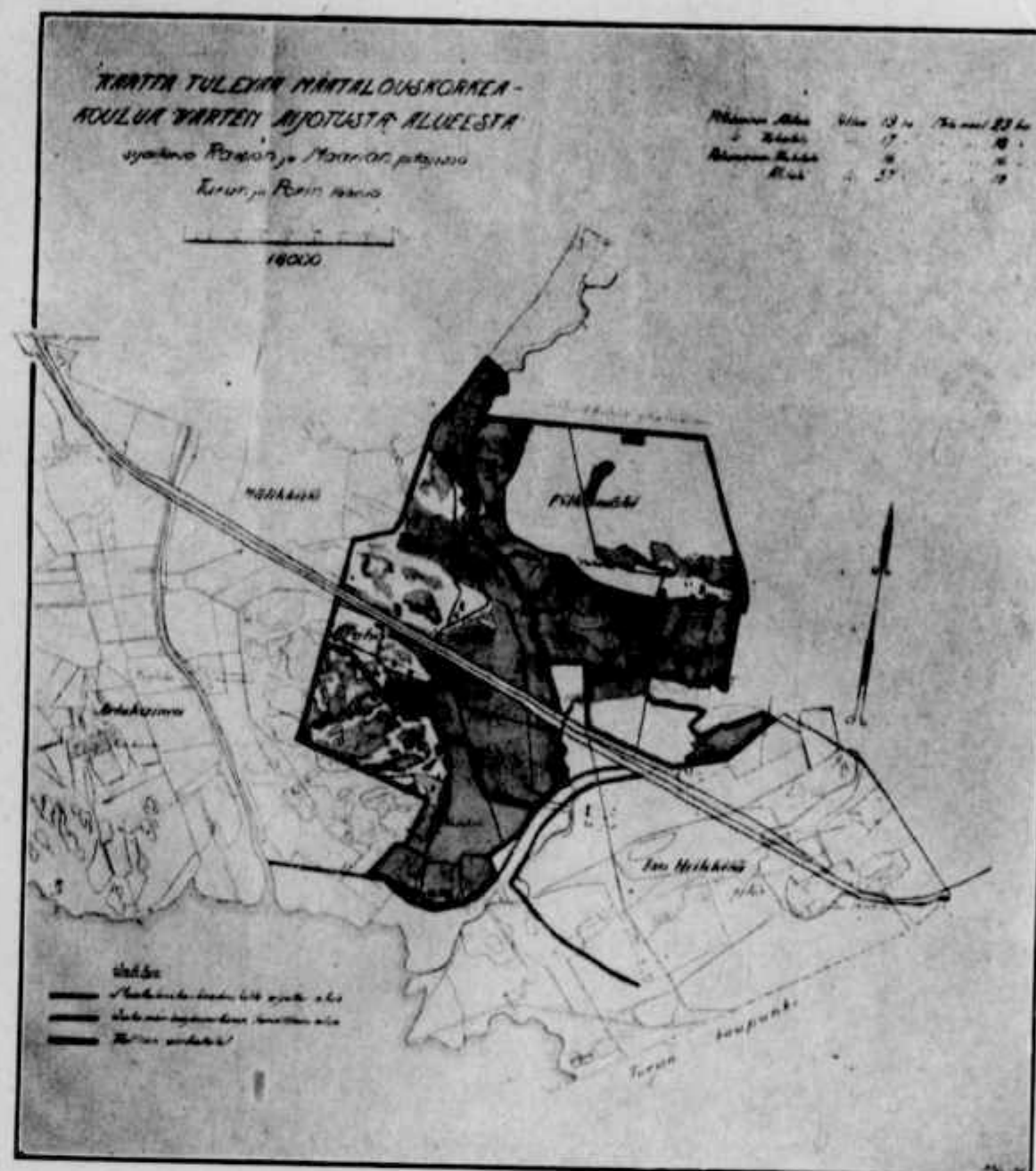
Arvi Kontu.

Antti Raita.

Gunnar Sahlstein.

Uno Forss.

Berndt Kullberg."

Turun Kaupunginvaltuuston kanslia on kirjelmallaan t.k. 23 piltä pyytänyt kiireellistä lausuntoa allekirjoittaneen yhtiön johtokunnalta mainitun Kaupunginvaltuuston 10/6 - 1926 asettaman Maataloudellisen Yliopiston paikkakysymystä käsittelevän komitean mietinnöstä ja saa johtokunta kunnioittaen esittää sen johdosta seuraavaa:

Käsityksemme mukaan tarkoittaa meiltä pyydetty lausunto vain mainituksessa komitean mietinnössä kosketeltuja Raision pitäjässä sijaitsevia Pahanien tilojen maita, minkä vuoksi rajoitummekin allaesitettyssä lausumaan ainoastaan, mikäli komitean ehdotukset tarkoittavat

Turun Kaupunginvaltuuston kanslia on kirjelmällään t.k. 23 p:1 pyytänyt kiireellistä lausuntoa allekirjoittaneen yhtiön johtokuntaa mainitun Kaupunginvaltuuston 10/6 - 1926 asettaman Maataloudellisen Yliopiston paikkakysymystä käsittelevän komitean mietinnöstä ja saa johtokunta kunnioittaen esittää sen johdosta seuraavaa:

Käsityksemme mukaan tarkoittaa meiltä pyydetty lausunto vain mietinnössä komitean mietinnössä kosketeltuja kalsion pitäjässä sijaituvia Pananiemen tilojen maita, minkä vuoksi rajoitummekin allaesityksessä lausumaan ainoastaan, mikäli komitean endotukset tarkoittava

tiomme omistamista Pananiemen Ylitalosta (P¹) ja Alitalosta (P²) puheenaolevan Yliopiston tarpeisiin Turun kaupungin eikä tarjoamia alueita, sekä Pananiemen Keskitalo (P³) - nimistä valtion virkata - loa, joka nykyään on Turun kaupungille vuokralle annettuna ja yhtiön viljelyksessä, päättyen nykyinen vuokrasopimus 14/3 - 1928.

Niinkuin komitean mietinnöstä ja tarkoitusta varten laaditusta kartasta näkyy, endottaa komitea Pananiemen tiloista mainittuun tarkoitukseen varattavaksi kaikkiaan 88 ha tiluksia, jakaantuen nämä eri tilojen kesken seuraavasti:

Pananiemen Yli- ja Alitalo: peltoa 57 ha, metsämaata 19 ha,
Pananiemen Keskitalo: peltoa 16 ha, metsämaata 16 ha.

Nämä tilukset, jotka sijaitsevat kahden puolen Turusta Uuteenkaupunkiin johtavaa rautatietä noin 1 - 2 km:n päässä Turun rautatieasemalta, ja jotka Turun kaupungista erottaa ainoastaan Turun Suomalaisen Yliopiston omistama Ison-Heikkilän alue, ovat arvokkaimpia osia yhtiön omistamista maa-alueista, ollen nämä nyvähönjaisia rakennus- ja teollisuustontteja. Mainitun kartan mukaan jää kuitenkin Pananiemen tilojen ranta-alue sen ulkopuolelle, ja niin ollen yhtiön varsinaiset satamasuunnitelmat, huomioonottamalla, että vastaisessa rajajärjestyksessä Pananiemen Keskitalosta satamatarpeita varten varattua aluetta tarpeellisessa määrässä laajennetaan, voitaneen tämän estämättä pääpiirteissään toteuttaa siitä huolimatta, vaikka kartan mukainen alue Pananiemen tiloista tuleekin pois yhtiön hallinnasta.

Komitean endottamaa hintaa mainituista yhtiön omistamista Pananiemen tiluksista pitää johtokunta kontuullisena.

Olemme vakuutettuja siitä, että O.Y. Turun Transito-Satama - Abo Transito-Hamn A.B., joka, vaikkakin on vallan toisia tarkoitusta varten perustettu ja niitä varten maa-alueita hankkinut, tuntuu ymmärtävä sen suuren merkityksen ja hyödyn, mitä sellaisen siivistyslaitoksen kuin Maataloudellisen Yliopiston perustaminen Turun kaupungin välittömään läheisyyteen tietää ja mukanaan tuo, ei ainoastaan Turun kaupungille vaan koko maakunnalle, minkä vuoksi johtokunta on sitä mieltä

että yhtiön puolelta ei pitäisi olla esteitä puheenalais-
ten Pananiemen tilusten luovuttamiselle kysymyksessä
olevaan tarkoitukseen. Turussa, lokakuun 26 päivänä
1926.

O.Y. Turun Transito-Satama

Abo Transito-Namn A.B.

Jontokunnan puolesta:

Antti Raita.

Hannes Allén."

Kun tätä asiaa nyt ryhdyttiin käsittelemään, aloitti siinä synty-
neen keskustelun valt. Kontu, joka lausui, että kysymys maataloudel-
lisen yliopiston perustamisesta ja yliopiston paikasta nyt oli rat-
kaisevassa vaiheessa eduskunnassa, ollen se tällä hetkellä pöydälle
pantuna suuressa valiokunnassa, jossa se tulisi uudelleen käsiteltä-
väksi ensi marraskuun 3 päivänä. Valitettavasti oli komitean mietin-
tö jonkun verran viipynyt, mutta oli tämä jontunut siitä, että vasta
kolmas komitean löytämä ratkaisu oli havaittu mahdolliseksi käytän-
nössä toteuttaa, komitea kun ensiksi oli ajatellut sopivan alueen
ostamista Turun suomalaisen yliopiston omistamasta Ison-Heikkilän
entisestä sotilasvirkatalosta ja sitten erästä yksityisen henkilön
omistamaa maatilaa, mitkä molemmat suunnitelmat kuitenkin lähempiä
neuvotteluja asianomaisten kanssa käytäessä oli havaittu aivan liian
kalliiksi. Valt. Kontu lausui toivonuksen, että komitean endotus hy-
väksyttäisiin ja että asia käsiteltäisiin kiireellisenä.

Valt. Salminen endotti, että asia pantaisiin pöydälle, koska ko-
mitean mietintö oli jaettu valtuutetuille vasta eilen illalla eikä
valtuutetuilla niin muodoin ollut ollut tilaisuutta riittävästi tu-
tustua tähän laajakantoiseen asiaan. Muuten oli komitean endotus valt.
Salmisen mielestä sikäli varsin löynällä ponjalla, ettei ollut ole-
massa mitään varmoja takeita siitä, suostuisiko O.Y. Turun Transito-
Satama - Abo Transito-Namn A.B. luovuttamaan sille kuuluvat kysymyk-
sessä olevat alueet, kun yhtiökokous ei ollut lausunut asiasta miel-
tään.

Valt. Ketonen huomautti, että kaupungilla, joka omisti kaikki
O.Y. Turun Transito-Satama- Abo Transito-Namn A.B:n osakkeet kanta-

lukuun ottamatta, oli täydellinen määräamisvalta yhtiön asioissa, jo-
ten valt. Salmisen epäilyksillä ei ollut vaivantakaan perää. Mitä
asiaan muuten tuli, kannatti valt. Ketonen lämpimästi komitean endo-
tusta, ollen kuitenkin sitä mieltä, että kaupunki voisi endotuksen
toisessa ponnassa mainittuun tarkoitukseen lanjoittaa 3,000,000 mark-
kaa. Valt. Ketonen endotti siis:

että valtuusto päättäisi samalla edellytyksellä lan-
joittaa 3,000,000 markkaa tarpeellisten johtojen
ja tien rakentamiseksi kysymyksessä olevalle alu-
eelle.

Valt. Ensiö, Allén, Kulovaara ja Nordström yntyivät kannatta-
maan valt. Ketosen endotusta, lausuen sen onessa kaikki toivovansa,
että asia ratkaistaisiin tänään.

Valt. Kontu selitti komitean kyllä katsoen, että kaupunki hy-
vinkin voisi puheena olevaa tarkoitusta varten lanjoittaa 3,000,000
markkaa, mutta tahallaan rajoittuneen endottamaan 2,000,000 markkaa
jotta ei asia summan suuruuden takia ajautuisi karille, ja kannatti
valt. Kontu siis myöskin valt. Ketosen endotusta. Oli myönnettävä,
että oli epäilyksenalaista, saataisiinko maataloudellinen yliopisto
missään tapauksessa Turkuun, koska vahvat voimat työskentelivät Hel-
singin puolesta, mutta kaikkien mahdollisuuksien ulkopuolella se ei
ollut, ja joka tapauksessa osoittaisi valtuusto, hyväksymällä esillä
olevan endotuksen, siksi suurta asian tärkeyden ymmärtämyötä ja uhri-
mieltä, että valtuusto jo yksin tällä ansaitsisi kunniaakseen mainin-
nan aikakirjoissa.

Puheenjontaja julisti nyt keskustelun päättyneeksi ja valt. Sal-
misen pöydällepanoendotuksen kannatuksen puutteessa rauenneeksi, min-
kä jälkeen valtuusto yksimielisesti hyväksyi komitean endotuksen en-
simäisen ponnien. Mitä toiseen ponnien tuli, esitti puheenjontaja
seuraavan äänestysendotuksen: "ne valt., jotka hyväksyvät valt. Keto-
sen endotuksen, äänestävät "jaa"; ne, jotka eivät sitä tee, vaan hy-
väksyvät komitean endotuksen, äänestävät "ei"; ja vastattiin äänes-
tysendotukseen 29 "jaa"- ja 7 "ei"- äänellä, joten valt. Ketosen en-
dotus siis oli hyväksytty marraskuun 27 päivänä 1917 annetun kaupun-
kien kunnallislain 22 §:ssä, sellaisena kuin se on muutettuna laissa

Teekahistorien
v.t.

piiritehmikunnilla ilmaiseksi tilauksen mukaan, jos painoksesta jäisi, voi-
taisiin se jakaa vaikka lentolehtisenä ennen vaaleja, mutta kovin suurta
painosta ei siitä tarvinne ottaa.

Jäämme odottamaan arvoisaa suosiollista vastaustanne meekitsemme

toverillisesti

Hameenmaan pöyh. vaupharin
Soc. dem. piiritehmikunta.

J. J. Villuri.

No 24.

SUOMEN
PORONJALOSTUSYHDISTYS R. Y.

SÄÄNNÖT

§

Suomen Poronjalostusyhdistys r. y.

Säännöt

1 §.

Yhdistys, jonka nimi on Suomen Poronjalostusyhdistys r.y. ja kotipaikka Rovaniemi, toimii porokarjan jalostamiseksi, koettamalla saada aikaan poropaliskuntain, siitosyhdistysten ja yksityisten henkilöiden kesken yhteistä valkoiseen ja mustanruskeaan rotukantaan perustuvaa suuntaa sekä samalla järjestää jalostustyön siten että jatkuvaan siitokseen käytetään niin vaadin kuin hirvaspuoleisista poroista syvätekoiset, sopusuhtaiset, kaunisrakenteiset ja lihatyyli-syyttä omaavat porot, huomioonottamalla samalla komeat tiheäoksaiset sarvet.

Jalostustyön edistämiseksi on edellämainittuja rakenneominaisuuksia omaavista siitoshirvaista pidettävä sataa poroa kohti 2—4 hirvasta salvamatta 8—10 vuoden ikään asti, jotavastoin muut hirvasporot on salvettava ainakin 4 vuoden mutta ei alle 3 vuoden vanhoina.

Vasojen sikiämisprosentti on koetettava saada kohoamaan 25—40 pros. sadalle porolle voima-peräisen ruokinnan ja tehokkaan hoidon ja paimennuksen kautta.

Ajoporojen valinnassa on otettava huomioon kestävyys ja kulkunopeus, joitten valinnasta hyvää rakennetyylisyyttä silmälläpitäen, yhdis-

tys antaa neuvontaa jäsenilleen neuvojansa kautta samoin kuin muissakin jalostusta koskevissa kysymyksissä.

2 §.

Tätä tarkoitusta koettaa yhdistys toteuttaa siten että itsekukin yhdistykseen liittynyt poropaliskunta, siitosyhdistys tai yksityinen henkilö pitää porokarjastaan täydellistä poronhoito- ja lukukirjaa, mistä selville käy sarekejärjestelmän kautta porokarjan eri nimi-, rotu- ja -lihatyyli-tyyppilaatukset ja sukupuoliset porot, syntyneet vasat, kesä- ja talvimerkinnässä merkittyinä sekä siitokseen käytetyt siitoshirvaat, ja myös paliskunnan merkkiset porot ja peurat sekä teurasporot, merkittynä teurasporoista keskimääräinen teuraspaino, kuin myös ruokinta, hoito ja paimennus.

Tästä poronhoito- ja lukukirjasta on annettava yhdistykselle oikeaksi todistettu jäljennös vuosittain ennen 1 päivää heinäkuuta, minkä nojalla yhdistys antaa ohjeita jalostukseen, huomioimalla ruokinnan, hoidon ja paimennuksen.

Tämän poronhoito- ja lukukirjan perusteella koettaa yhdistys toteuttaa pitämällä kantaporonhoito- ja lukukirjaa kantaporokarjoista, samalla kuin se tuotantokilpailujen, kokouksien, esitelmien ja kirjallisuuden levittämisen, poroerotuksissa tapahtuvien jälkeläis- ja kantaporokarjanäyttelyjen y. m. kautta koettaa herättää suurempaa harrastusta kannattavaan porokarjanhoitoon ja tietoperäiseen porojen siitokseen.

3 §.

Yhdistys valvoo ja antaa neuvontaa kannattavan poronhoidon saamiseksi laidunmaitten käytössä niin valtion kuin tilanomistajain mailla sekä järjestää tarpeen vaatiessa kitukasvuisten naavakuusien hätärehuksi saamista valtion metsistä, Metsähallituksessa ja sen alaisissa virastoissa, kuin myös muita kysymyksiä mitkä koskevat porojen laiduntamista valtion mailla.

Yhdistys koettaa, mikäli mahdollista, saada aikaan parannuksia ettei porojen korvaan merkitseminen talviaikana saattaisi porojen ja niiden vasojen menehtymistä veren vuotoon, samoin ettei hirvaiden salvamisesta (puremisesta) johtuva verenvuoto ja verenmyrkytys johtaisi niiden kuolemiseen sekä että porojen teurastuksessa noudatetaan ehdottomasti inhimillisiä tapoja.

4 §.

Oikeutettuja tulemaan yhdistyksen jäseniksi ovat, ellei poropaliskunta liity, siinä toimivat siitosyhdistykset ja yksityiset henkilöt, jotka hyväksyvät yhdistyksen säännöt ja tarkoituksen sekä ilmoittautuvat joko kirjallisesti tai suullisesti yhdistyksen johtokunnalle, joka vuorostaan hyväksyy näin ilmoittautuneet yhdistyksen jäseniksi.

Tiedonannot jäsenille toimitetaan joko kirjeitse tai sanomalehti-ilmoitusten kautta.

1 Mom. Johtokunnalla on oikeus eroittaa harkintansa mukaan yhdistyksen jäsenyydestä se, ken toimii vastoin yhdistyksen tarkoitusta tai muuten laiminlyö velvollisuutensa yhdistystä

kohtaan. Eroittamisesta voidaan kumminkin vedota yhdistyksen ensimmäiseen yleiseen kokoukseen.

2 Mom. Jäsenillä on oikeus erota yhdistyksen jäsenyydestä, kun hän ennen seuraavan kalenterivuoden alkua joko kirjallisesti tai suullisesti tekee siitä ilmoituksen yhdistyksen johtokunnalle.

5 §.

Suomen Poronjalostusyhdistys sitoutuu avustamaan jäsenikseen ruvenneita paliskuntia, siitosyhdistyksiä ja yksityisiä henkilöitä kirjallisuuden ja tilastojen julkaisemisen, siitoseläinten välityksen y.m. kautta.

6 §.

Yhdistyksen jäsenet suorittavat vuosimaksuna 100 mk. tahi kerta kaikkiaan 500 mk. Jos vuosijäsen haluaa ruveta vakinaiseksi, luetaan hänelle ennen maksamansa jäsenmaksut hyväksi. Jäsenet saavat yhdistykseen liittyessään jäsenkortin sekä vuosittain ilmaiseksi yhdistyksen toimittamat julkaisut ja muuten levitettävää kirjallisuutta samoin kuin kaiken sen avustuksen porokarjataloudessaan, jota yhdistyksen toiminta voi tarjota.

7 §.

Yhdistyksen asioita hoitaa johtokunta, johon yhdistys valitsee kahdeksan jäsentä. Yhdistyksen sihteeri on itseoikeutettu jäsen.

Johtokunnan jäsenet valitaan kahdeksi vuodeksi, joista kuitenkin 3 vuosittain eroaa, ensi kerralla arvan määräyksestä.

Johtokunta valitsee vuosittain keskuudestaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Johtokunta on päätösvaltainen neljän jäsenen saapuvilla ollessa, ja on jokaisella jäsenellä äänestettäessä yksi ääni. Äänten tasan langetessa ratkaisee puheenjohtajan ääni.

Yhdistys suorittaa valitsemiensa jäsenten matkakustannukset.

Yhdistyksen juoksevien asiain hoitoa varten asettaa johtokunta keskuudestaan hoitovaliokunnan, johon kuuluu neljä jäsentä ja sihteeri.

Hoitovaliokunta on päätösvaltainen kahden jäsenen ja sihteerin läsnäollessa.

Johtokunta ja hoitovaliokunta kutsutaan koolle kirjeellisesti.

Yhdistyksen nimen on oikeutettu merkitsemään puheenjohtaja yhdessä sihteerin kanssa.

8 §.

Sihteerikseen valitsee johtokunta ehdottomasti käytännöllisesti ja tietopuolisesti poronjalostukseen perehtyneen, kykenevän henkilön. Hänen tehtävänä on erityisen, johtokunnan laatiman ohjesäännön mukaan hoitovaliokunnan valvonnan alla hoitaa kaikki yhdistyksen asiat, pitää kantaporokarja- ja lukukirjaa ja tehdä vuosikertomus.

Rahastonhoitajan ja muut virkailijat valitsee johtokunta.

9 §.

Rahastonhoitajan tulee huolellisesti hoitaa yhdistyksen rahavaroja, säilyttää ne varmassa rahalaitoksessa edullisimmin korottumassa ja

suorittaa puheenjohtajan ja sihteerin allekirjoittaman maksumääräyksen mukaan johtokunnan määräämät maksuerät sekä puheenjohtajan tai sihteerin hyväksymät yhdistykseltä velotut laskut. Hänen tulee pitää tarkkaa kirjanpitoa yhdistyksen tuloista ja menoista, valmistaa vuositilit kalenterivuositain ja jättää ne tilintarkastajille viimeistään helmikuun kuluessa, jotta nämä ehtivät ne tarkastaa ennen kevätkokousta sekä pitää yhdistyksen tiliasema aina johtokunnan ja muiden asianomaisten nähtävänä.

10 §.

Yhdistyksellä on kaksi varsinaista kokousta vuodessa johtokunnan määrääminä aikoina, toinen — syyskokous — joulukuussa Rovaniemellä ja toinen — vuosikokous — keväällä johtokunnan määräämässä paikassa. Ylimääräisiä kokouksia pidetään tarpeen mukaan.

Ilmoitukset varsinaisista ja ylimääräisistä kokouksista toimittaa johtokunta vähintään 2 viikkoa aikaisemmin paikkakunnalla ensin levinneisiin sanomalehtiin.

Vuosikokouksessa keväällä käsitellään seuraavia asioita:

1. Johtokunnan toimittama vuosikatsaus yhdistyksen toiminnasta edellisenä vuotena;
2. Tilintarkastajien lausunto ja vastuuvapaus johtokunnalle;
3. Johtokunnan esittämiä kysymyksiä;
4. Kysymyksiä, jotka yhdistyksen jäsenet ovat niin aikaiseen johtokunnalle kirjeellisesti esittäneet, että johtokunta ehtii ne ennen kokousta käsitellä ja valmistaa. Myöskin voidaan

muista kokouksessa nostetuista kysymyksistä keskustella vaan ei päättää.

Toisessa varsinaisessa kokouksessa käsitellään seuraavia asioita:

1. Johtokunnan laatima tulo- ja menoarvio seuraavalle vuodelle;
2. Seuraavan vuoden alusta toimeen astuvien johtokunnan jäsenten vaali;
3. Kahden tilintarkastajan ja kahden varatilintarkastajan vaali;
4. Eri kysymyksiä, kuten edellä 1, 2, 3 ja 4 §:ssä.

Poropäiviä järjestää johtokunta niihin paliskuntiin, pidettävien poroerotusten ja näyttelyjen oheella, mihin se paliskuntia kuultuaan katsoo sopivaksi järjestää.

11 §.

Kokouksissa on kullakin yhdistyksen jäsenellä yksi ääni. Valtakirjaa ei saa käyttää edustavaan paliskuntaan kuulumatoin poronomistaja eikä siitosyhdistykseen kuulumatoin jäsen eikä yksityinen henkilö ole oikeutettu jäsenvaltuutetaan toiselle siirtämään. Äänestykset toimitetaan avonaisesti ellei joku erityisesti suljettua äänestystä vaadi ja häntä kannateta. Vaalit toimitetaan suljetuilla lipuilla, ellei yksimielisesti sovita avonaisesta äänestyksestä. Äänten tasan langetessa ratkaisee arpa.

12 §.

Yhdistyksen toimisto sijaitsee Rovaniemellä mutta virkailijain asuinpaikasta voi johtokunta

kussakin eri tapauksessa sopia asianomaisen virkailijan kanssa.

13 §.

Sääntöjä voidaan muuttaa, jos päätös muutoksesta tehdään kahdessa toisinaan seuraavassa kokouksessa $\frac{2}{3}$ äänten enemmistöllä, ja astuu muutos voimaan niinpian kuin sille on hankittu asianomainen vahvistus.

14 §.

Yhdistys voi lopettaa toimintansa, jos päätös lopettamisesta tehdään, kuten 13 §:ssä, $\frac{2}{3}$ äänten enemmistöllä, ja on silloin yhdistyksen varat ja jälle jäänyt omaisuus, kiinteä tai irtain, luovutettava poronhoito-alueella lähinnä samaa tarkoitusta ajavalle seuralle tai yhdistykselle, josta ilmoitus on tehtävä aikanaan asianomaiselle registeriviranomaisille.

Rovaniemi, 14 p:nä Lokakuuta 1926.

Pudasjärven—Taivalkosken ja Ranuan poronhoitoyhdistyksen paliskuntain: Mäntyjärven, Ikosen, Kollajan, Kuukkaan, Livon, Pintamon, Pudasjärven, Taivalkosken ja Jokijärven puolesta:

K. A. Haarahiltunen. K. G. Nevala.

Kiimingin poropaliskunnan puolesta:

Aug. Kakko.

Kalliosalmen paliskunnan puolesta:

M. E. Huhtaniemi.

Niemelän paliskunnan puolesta:

Kalle Niemi.

Narkaus paliskunnan puolesta:

Aatu Alaruikka. H. E. Keskiöja.

Poikajärven paliskunnan puolesta:

Janne Poikajärvi.

Kemijärven länsipaliskunnan puolesta:

Matti Pöyliö.

Kemijärven Hirvasniemen palk. puolesta:

Oskari Erkkilä.

Kuusamon Timisjärven palk. puolesta:

Ville Posio.

Kuolajärven pohjois-palk. puolesta:

Fredrik Laitila.

Turtolan—Orajärven palk. puolesta:

Edvard Mukka.

Ylitornion Meldosjärven palisk. puolesta:

Emil Ruonamaa.

Ylitornion Lohijärven palk. puolesta:

Karl. J. Holster.

JOH. HENR. HERVA.

VALTIONEUVOSTOLLE

*Ehdotus laiksi poronhoidosta Suomessa.
Laatinut valtion komiteamietinnön perus-
teella Suomen Poronjalostusyhdistys.*

Kokouksessaan Rovaniemellä loka-
kuun 14 p:nä 1926 ovat Suomen poron-
hoitoalueen poronomistajat perustaneet
Suomen Poronjalostusyhdistys nimisen
yhdistyksen poronhoidon edistämiseksi
sekä poronhoitoalueen poropaliskuntien
keskuselimeksi niiden aikaisemmin pe-
rustettujen poronhoitoyhdistysten tilalle,

jotka sekä paliskuntien keskuseliminä
että poronjalostuksen ja -hoidon kehit-
täjinä eivät ole tarkoitustaan nimeksi-
kään kyenneet toteuttamaan. Perustettu
jalostusyhdistys, samalla kun se on koko
poronhoitoalueen paliskuntia yhdistävä
keskuselin, tulee olemaan myös lähei-
sessä kosketuksessa maan hallituksen

kanssa, ja niinmuodoin poronhoito ja kaikki sitä koskeva virastollinen toiminta tulee tästä lähtien järjestymään paljon käytännöllisemmäksi ja keskitetyimmäksi kuin jos edelleen säilytettiin tarkoitustaan vastaamattomat poronhoitoyhdistykset. Tämän lisäksi käy myös tarpeettomaksi perustaa poronhoidon tarkastajan virka tai virkoja, josta valtionkomitean poronhoitoa Suomessa koskevan lakiluonnoksen 27 §:ssä mainitaan, sillä yksi poronhoidon tarkastaja ei riitä koko poronhoitoaluetta varten, minkä lisäksi, jos poronhoidon tarkastajan virka kaikesta huolimatta perustettaisiin, ei toimenpide olisi poronhoidolle eduksi vähimmässäkään määrässä, sillä tähän toimeen ammatillisesti täysin kykenevää henkilöä, ei korkeampaa opillista sivistystä saaneiden henkilöiden joukossa maassamme tiettävästi ole. Jättämällä huolenpito poronhoidon valvonnasta tätäkin tarkoitusta

Rovaniemellä, 18 p:nä lokakuuta 1926.

Matti Pöyliö.

K. A. Haarahiltunen.

Suomen Poronjalostusyhdistyksen valtuutetut.

silmälläpitäen perustetulle Suomen Poronjalostusyhdistykselle, säästyvät valtiolta poronhoidontarkastajan viran perustamiskustannukset.

Suomen Poronjalostusyhdistys on, yhdistyksen perustavassa kokouksessa tehdyn päätöksen mukaisesti, heti aloittanut toimintansa ja tässä tarkoituksessa ensimmäiseksi kiinnittänyt huomiota tekeillä olevaan poronhoitoa koskevaan lakiin. Havaittuaan, ettei edellämainitun valtionkomitean lakiluonnos, siitä huolimatta vaikka se on tarkoitettu tukemaan ja kehittämään poronhoitoa maassamme, täytä kuin nimeksi sen, mihin tällä lailla tahdotaan pyrkiä, on Suomen Poronjalostusyhdistys sen pohjalla ja käytettävänään olleiden monien vuosikymmenien tietojen sekä kokemusten perusteella laatinut oman muutosehdotuksensa, jonka yhdistys seuraavassa pyytää kunnioittaen jättää Valtioneuvostolle.

Laki poronhoidosta Suomessa

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään täten:

1 §.

Poronhoitoa saadaan harjoittaa, noudattamalla tämän lain säännöksiä, Lapin, Kemin ja Petsamon kihlakunnissa sekä Kuusamon, Taivalkosken, Pudasjärven, Kuivaniemen, Iin, Suomussalmen ja Hyrynsalmen kunnissa kuin myös niissä osissa Ylikiimingin, Utajärven, ja Puolangan kuntia, jotka ovat pohjoispuolella Kiiminginjokea ja Puolangan—Hyrynsalmen maantietä.

Erityisestä hakemuksesta, jonka johdosta asianomaista kunnanvaltuustoa, metsähallitusta, asutushallitusta ja jälempänä mainittua poronjalostusyhdistystä on kuultava, voi valtioneuvosto antaa luvan poronhoidon harjoittamiseen muualakin maassa.

2 §.

Ensimmäisessä pykälässä mainituilla alueilla saadaan kruununmaat käyttää poronhoitoa varten velvollisuudella paliskunnan varjella n.k. suojametsiköt, jotka ovat puunsiemenellä kylvettyjä metsäaloja.

Puunsiemenellä kylvetyn metsäalueen tulee olla varjeltuna poroilta 8 vuoden ajan sen istuttamisesta lukien.

Perustelu: Tämä § on valtionkomitean tekemässä lakiluonnoksessa täydellisesti epäonnistunut, sillä sen mukaan porojen laiduntaminen kruununmailla, vaikka lakiluonnoksen tarkoitus näyttää olevan tukea ja kehittää poronhoitoa, tehdään vaaranalaiseksi jättämällä maaherran määrättäväksi ja metsähallituksen sekä kunnanvaltuuston lausunnon varaan „yhtäjaksoisten alueitten“ kruununmaasta poronhoidolle varaaminen. Tunnettua on, että poronhoidon onnistuakseen, s.o. tuottaakseen harjoittajalleen tuloa yli kustannusten, vaatii, että itsekussakin kunnassa olevien paliskuntien tulee saada käyttää ilman rajoituksia alueensa kruununmaat, lukuunottamatta suojametsiköitä, s. o. puunsiemenellä kylvettyjä aloja, mutta jos äsken mainittujen virastojen toimenpiteestä tullaan tekemään rajoituksia kruununmaitten poronhoidolle käyttöön nähden 1 §:ssä mainituilla alueilla, niin kuin se varmaa on, jos laissa jätetään näille virastoille toimintavapaus, on se samaa kuin lailla kieltää poronhoito kruununmailta. Sillä poronhoito voi onnistua ainoastaan silloin kun laidunalue on mitä yhtäjaksoisin, kun taas porojen paimennus, jos se on suoritettava josainkaan paliskunnassa useissa erilleen rajoitetuissa kruununmetsäalueissa, ei

siis yhtäjaksoissa, saattaa poronhoidon tuottamattomaksi paimennuskustannuksiensa tähden. Poronhoito näin ollen tulisi taantumaan ja epäsuotuisten olojen pakosta loppumaan, joka sitä nyt jo uhkaa. Onhan poronhoidon kautta saatu kokemus jo osoittanut, että yhtäjaksoisten kruununmaiden käyttäminen porojen laiduntamiseen ei ole tuottanut mitään vahinkoa eikä haittaa kruununmetsien hoidolle eikä uutisviljelyksille.

Poronhoitoa elinkeinona ei voi arvostella mitenkään pieneksi, ottaen huomioon, että sitä harjoitetaan Lapissa ja Peräpohjolassa 24 kunnan alueella 68 eri paliskunnassa, poroluvun käsittäessä tilastollisten tietojen mukaan noin 106,000. Arvio on nyt kuitenkin, kun 1 vuotta nuoremmat porot otetaan lukuun, noin 120,000—130,000 poroa. Tälle porolukumäärälle kun lasketaan vuosittainen sikiämisprosentti 20—30 poroa sadalle, niin voi tuotannon osittaa esim. läten: 12—15 pros. teurastukseen, 3—5 pros. petojen, tapaturmien ja tautien tuottamaan tuhoon, joten jää 5—10 pros. porokarjan lisääntymiseen. Tämä vuosittainen teurastusprosentti, 12—15 pros., laskettuna vuosittaiseksi teurastusmääräksi porojen ollessa teurastusijällä 4—6 vuoden vanhoja tekee koko poroluvulta keskimäärin 16,000—18,000 poroa. Nykyisten markkinahintain mukaan nämä teurastusporot tuottavat noin 500 mk. poroa kohden eli 8—9 milj. markkaa bruttotulua. Tästä tulevat suurimpina menoina laskettavaksi pois paliskunnalliset porojen etto- (hoito-) maksut, porojen tuottamat heinä- y.m. vahinkojen korvaukset sekä hallintokustannukset, tehden näinä vuosina keskimäärin 35—45 mk. jokaiselta luetulta porolta. Nettovoitto jää siis vielä lukuisiksi miljooniksi markoiksi. Tähän nähden olisi

Lapissa ja Peräpohjolassa sekä poronhoito että myös entiset sivuelinkeinot metsästys ja kalastus saatava tuottoisaksi viljelyksen kautta, sillä karun maastomme ja ilmastomme tähden olisivat poronhoito, kalastus ja metsästys ne varmat sivuelinkeinot, jotka tukisivat katovuosina maanviljelystä ja karjanhoitoa, kun turvamme tuon suuriarvoisen puutavaraliikkeen ansiotöihin on häipymässä ja tulee poronhoitoa harjoittavaan väestöön nähden tyyten loppumaan, sillä jo nyt puutavaraliikkeiden tarjoamat ansiotyöt välittömästi ansiotöistä eläville tilattomille ja kruununmailla eläville pienille uudistilojen asukkaille ovat riittämättömät. Elinkeinojenhan kyllä tulisi kannattaa itsekin itsensä, ottamatta etuja toiselta, mutta kun yksikään näistä elinkeinoistamme ei suoriudu ilman, ettei se vähäisessä määrässä loukkaa, haittaa, vieläpä vähän vahingoitakin toista, niin on meidän näitä järjesteltävä ja sovitettava toistensa kanssa järjikeinoja käyttämällä, sillä me taloudellisesti hyvin kipeästi tarvitsemme kaikki pää- ja sivuelinkeinot sekä niiden tuottamat tulot.

3 §.

Porojen paimentaminen, siten kuin se poronhoidollisesti käsitetään, on yksityisten tiluksilla ilman asianomaisen maanomistajan lupaa kielletty.

Kuitenkin olkoon sallittu kuljettaa poroja yksityistenkin maan yli, milloin niiden kuljettaminen muuten tuottaisi erinomaisia vaikeuksia. Kuljetuksen kautta aikaansaatu vahinko on korvattava kuten siitä jällempänä säädetään. Peltojen yli alkoon poroja missään tapauksessa kuljetettako ilman maanomistajan lupaa muulloin kuin talvella.

4 §.

Poronhoidon harjoittamista varten tulee kunkin poronomistajan jällempänä säädetyllä tavalla kuulua Suomen Poronjalostusyhdistykseen ja sen määräämään paliskuntaan. Suomen Poronjalostusyhdistyksellä tulee olla ohjesääntö, jonka Sosialiministeriö on hyväksynyt merkittäväksi yhdistysrekisteriin.

Perustelu: Valtionkomitean lakiluonnoksen määräystä, että kunkin poronomistajan tulee kuulua poronhoitoyhdistykseen, on yllä olevassa ainoastaan siten muutettu, että poronhoitoyhdistys on muutettu Suomen Poronjalostusyhdistykseksi, jonka toiminnasta ja tarkoituksesta on tämän lakiehdotuksen edellä tehty selkoa.

5 §.

Samaan kuntaan kuuluvien poronomistajien tulee muodostaa paliskunta tai paliskuntia kuntansa alueelle ja kuulua Suomen Poronjalostusyhdistykseen r.y., jonka tarkoituksena on suojella porokarjaa ja edistää sen hoitoa sekä estää poroja tekemästä vahinkoa.

6 §.

Suomen Poronjalostusyhdistykseen kuuluvalla alueella on poronhoito järjestettävä tapahtuvaksi paliskunnittain, jotka ovat maantieteellisesti ja, mikäli mahdollista, luonnollisten rajojen mukaisesti määrättyjä alueita. Niissä kunnissa, joissa poronhoitoa yleisesti harjoitetaan, tulee koko kunnan alueen kuulua paliskuntiin.

Jos johonkin paliskuntaan ennestään on kuulunut kaksi tai useampia kuntia tai osia useammasta kunnasta, voidaan paliskunta pysyttää entisellään niin kauan, kuin asianomaiset kunnat ja Suomen poronjalostusyhdistys sen sallii.

Poropaliskunnalla tulee olla ohjesääntö, jonka vahvistaa maaherra hankittuaan sen johdosta Suomen poronjalostusyhdistys r. y., kunnanvaltuuston ja metsähallituksen lausunnon.

7 §.

Jokainen kunnassa asuva Suomen kansalainen on oikeutettu pitämään poroja, siinä paliskunnassa, johon hän Suomen Poronjalostusyhdistyksen päätöksen mukaan on kuuluva. Asianomaisen Suomen Poronjalostusyhdistyksen ja paliskunnan suostumuksella on hän oikeutettu pitämään poroja myös muissa samaan kuntaan kuuluvissa paliskunnissa sekä enintään yhdessä toiseen kuntaan kuuluvassa naapuripaliskunnassa.

Poropaliskunnan alueelle muuttavan ei ole sallittu toisesta kunnasta tuoda porojaan paliskunnan alueelle ilman poronjalostusyhdistyksen ja paliskunnan suostumusta ja ennenkuin hän on suorittanut paliskunnalle sen määräämän ja poronjalostusyhdistyksen hyväksymän sisäänpääsymaksun.

Jos paliskunnan osakas muuttaa pois sen paliskunnan alueelta, johon hän kuuluu, alkoon hänellä olko oikeutta ilman poronjalostusyhdistyksen ja paliskunnan suostumusta pitää siellä porojaan kauemmin kuin viisi vuotta muuttamisen jälkeen. Sama olkoon laki, jos joku perinnön kautta saa poroja vieraassa paliskunnassa omakseen.

Jos tässä pykälässä mainituissa tapauksissa poronjalostusyhdistys ja paliskunta ovat eri mieltä, ratkaisee asian maaherra.

8 §.

Toisen paliskunnan alueella asuvan henkilön poroja ei ole sallittu ottaa hoi-

toon toisen paliskunnan alueelle ilman poronjalostusyhdistyksen ja asianomaisen paliskunnan yhteistä suostumusta.

Ulkomaalaisten omistamia poroja alkoon otettako hoitoon Suomen puolelle. Matkoillaan Suomessa on ulkomaalaisilla oikeus syöttää ajo- ja vetoporojaan Suomen laitumilla, jos heidän oman valtakuntansa raja on kauempana kuin 1 kilometrin päässä syöttöpaikasta, ei kuitenkaan kauemmin kuin vuorokauden paikassaan, elleivät sopimattomat säät tai muut erinomaiset syyt pakota matkustavaisia pitempiaikaiseen viipymiseen.

Matkustavaisiksi ei lueta niitä ulkomaalaisia, jotka siirtäessään porokyläänsä (jutaessaan) paikasta toiseen kulkevat Suomen alueella.

9 §.

Jokaisesta luetteloon merkitystä yhtä vuotta vanhemmasta porosta on valtiolle vuosittain suoritettava valtioneuvoston vahvistama kohtuullinen laidunvuokra. Olosuhteista riippuen voi valtioneuvosto vapauttaa määräajaksi jonkun tai jotkut paliskunnat laidunvuokran suorittamisesta.

10 §.

Valtioneuvosto määrää aina 10 vuodeksi eteenpäin korkeimman sallitun poromäärän kussakin paliskunnassa sekä miten tämän määrän yli ehkä nousevaa porolukua on vähennettävä.

Jos porojen laidunmaat jossakin paliskunnassa käyvät riittämättömiksi taikka olosuhteet muutoin niin muuttuvat, ettei poronhoitoa siellä voida katsoa tarkoituksenmukaiseksi, on valtioneuvostolla valta kunnanvaltuuston esityksestä lakauttaa poronhoito sellaisessa paliskunnassa.

Tällaista esitystä, jonka johdosta on hankittava lausunto Suomen Poronjalostusyhdistykseltä, maaherralta, metsähallitukselta ja asutushallitukselta, alkoon otettako käsiteltäväksi, ellei $\frac{3}{4}$ kunnanvaltuustossa edustetuista äänistä ole lakkautusta vaatinut.

11 §.

Jokainen paliskunnan osakas on velvollinen ottamaan osaa suhteellisesti porolukunsa mukaan kaikkiin paliskunnan kustannuksiin.

Jokainen paliskunta, joka on Suomen Poronjalostusyhdistyksen jäsen, on velvollinen maksamaan yhdistyksen säännöissä mainitun jäsenmaksun ja laillisesti kuulutetussa kokouksessa myöntämänsä avustuksen aikanaan poronjalostusyhdistykselle. Ellei näitä kustannuksia ja maksuja määräaikana suoriteta, voidaan maksuvelvollisen poroja myydä niin paljon, kuin maksun suorittamiseksi tarvitaan. Maksuvelvollisen osuus voidaan myös ulosmitata siinä järjestyksessä, kuin verojen ja muiden julkisten maksujen ulosmittauksesta on voimassa.

12 §.

Poronhoitoa varten olkoon sallittu ottaa kruununmetsästä poltto- ja kotapuita sekä poroaita-, lato-, tala- ja suovainaitapuita kuin myös naavapuita siinä laajuudessa ja niillä ehdoilla, kuin siitä erikseen säädetään.

13 §.

Norjan, Ruotsin ja Venäjän valtakuntiin rajoittuvat paliskunnat ovat velvolliset noudattamaan, sen lisäksi mitä tässä laissa on säädetty, kaikissa kohdin niiden poronhoitoa koskevien sopimusten määräyksiä, joita Suomen valtion sekä

jo mainittujen valtioiden välillä on tehty tai vastedes tullaan tekemään. Milloin rikkomuksia paliskuntain alueilla näitä sopimuksia vastaan sattuu, on paliskuntien vastattava kaikista mahdollisista korvauksista ja muista kustannuksista.

Yleensä pidettäköön porot syksyllä tai talvella tapahtuneen erottamisen jälkeen paimennuksen alaisina, kunnes se kovan hangen vuoksi käy vaikeaksi.

Paimennusaikana on poroja niin hoidettava, etteivät ne pääse vahingoittamaan yksityisten tiluksia eikä poistumaan paliskunnan alueelta.

Perustelu: Tämän pykälän ensimmäinen momentti on muutettu toisin kuin valtion komitea on esittänyt siitä syystä, että on tahdottu saada poronhoitolakiin määräys, joka koskisi yhtäläisesti kaikkia vieraisiin valtakuntiin rajoittuvia paliskuntia poronhoitoalueella. Samasta syystä on kokonaan poistettu lakiluonnoksen 29 §, koskeva Suomen—Norjan välisen porosopimuksen määräystä seläisissä tapauksissa, jolloin porot kulkevat valtakunnanrajan yli. Tähän muutokseen on jouduttu sitäkin suuremmalla syyllä, kun nykyisin voimassa oleva Suomen—Norjan porosopimus on käytännössä osoittautunut maailmalle varsin epäedulliseksi, saattaen monet paliskunnat pohjoisrajalla taloudellisen perikadon partaalle. Ei ole näin ollen syytä laatia poronhoitolakiin määräystä, joka velvoittaisi paliskuntia vielä senkin jälkeen kun sopimus on muutettu. Jos poronhoitolaissamme tahdotaan tarkemmin mainita näistä valtakuntain välisistä sopimuksista, niin tulevat ne vain johtamaan siihen, että poronhoitolakimme tulee eduskunnassa ties milloin hyväksytyksi, sillä ensinnäkin mitä tulee Norjan kanssa tehtyyn porosopimukseen, on se uusimisen varassa paikallisiin olo-

hin sopimattomana. Venäjän kanssa taas on sopimuksen laatiminen vielä keskissä ja Ruotsin kanssa kokonaan alkuhankkeita vailla.

Muuten mitä tulee Norjan ja Suomen valtakuntain välisen sopimuksen kohtaan, missä mainitaan porojen kulkemisesta yli valtakunnan rajan, niin on siitä käytäntö esiintuonut lukuisia ja varsin huomattavia puutteellisuksia Suomen poronomistajiin nähden. Nekin seikat jo, joista valtionkomitean lakiluonnoksen 29 §:ssä mainitaan, että „Jos Norjan viranomaiset siinä järjestyksessä, kuin säädetään 1 päivänä tammikuuta 1923 voimaantulleessa Suomen ja Norjan välisessä sopimuksessa, joka koskee yhdenmukaisia toimenpiteitä porojen estämiseksi kulkemasta valtakuntain välisen rajan yli, ovat toimittaneet porojen arvon takavarikoimisen sekä maaherra tämän johdosta sopimuksen edellyttämällä tavalla on etukäteen suorittanut takavarikkosumman ynnä siitä aiheutuneet korvaukset ja muut kustannukset, on se paliskunta, johon kuuluvat porot ovat menneet valtakunnan rajan yli, velvollinen puolestaan valtiolle korvaamaan maaherran suorittaman etumaksun, ollen paliskunnalla valta periä rahat asianomaisilta poronomistajilta.“ Osottavat m.m., että Norjalle maaherran kautta maksettava porojen arvon takavarikkosumma ynnä siitä aiheutuneet korvaukset ja muut kustannukset saattavat nousta Suomesta Norjaan menneistä Enontekiön, Inarin ja Utsjoen paliskuntain poronomistajain poroista sellaiseen määrään, ettei porojen pääoman arvo riitä Norjan velkomuksiin, ja jos riittäisikin pääoma, mutta kun siitä jokatapauksessa menee suurin osa, niin on itsestään selvää mitä tämä saa aikaan poronomistajille köyhässä ja karussa Lapissa: se merkitsee

peronhoidon tyyten lopettamista, kun li-
säksi vielä on tunnettua, että näiden kun-
tain poroilla on ilmastoin ja maaston vai-
kutuksesta ikäänkuin luontaista vaeltaa
yli valtakunnarajan Norjaan. Ovathan
norjalaiset aina mielihyvällä sitoutuneet
vastaavaan samanlaiseen maksuun, sillä
he ovat olleet tietoisia siitä, etteivät
heidän poronsa ilmasto- ja maasto-olojen
vaikutuksesta tule sanottavasti Suomeen.
Tässä tapauksessa on välttämätöntä, että
tuo sopimus pianmiten tarkistetaan ja
muutetaan, samalla kuulemalla noiden
paliskuntain poronomistajia.

14 §.

Kaikesta siitä vahingosta, minkä po-
rot ovat aikaansaaneet, on se palis-
kunta, jonka piirissä vahinko on tapah-
tunut, ensi kädessä vastuunalainen va-
hinkoa kärsineelle.

Jos porot tekevät vahinkoa sellaisessa
kunnassa, jossa poronhoitoa ei harjoit-
teta, tulee sen paliskunnan, joka lähinnä
rajoittuu seutuun, missä vahinko on ta-
pahtunut, ensi kädessä korvata vahinko.

Paliskunta, joka täten on joutunut
suorittamaan vahingonkorvausta, on
puolestaan oikeutettu saamaan kor-
vausta toiselta paliskunnalta, jos va-
hinko on sen porojen aikaansaama,
taikka yksityiseltä, joka on vahingon
aiheuttanut ajoporonsa kautta tai muu-
ten.

15 §.

Vahinkojen estämiseksi sellaisilla laa-
jemmilla ja pienemmilla maanomistajain
ja viljelijäin mailla ja niityillä, jotka
porojen kulkupaikoilla ovat näiden va-
hingonteonalaista, on paliskunta oikeu-
tettu suojelemaan heinät, joko latoja tai
talaita rakentamalla, taikka suovien ai-
taamisella tai muulla sopivaksi katso-

mallaan keinolla; samoin ovat paliskun-
nat niittyjen ja viljelmien suojelemiseksi
poroilta oikeutetut rakentamaan sellai-
sia aitoja, jotka poroja estävät vahin-
gonteosta.

16 §.

Maanomistaja tai viljelijä, joka poron-
hoitoalueella jättää aiheettomasti käyt-
tämättä paliskunnan rakentaman ladon
tai taalan heinien säilyttämiseksi, tai
jättää ladon oven sulkematta taikka
rikkoo heinäsuovan ympäröimän aidan,
menettäköön oikeuden korvauksen saa-
miseen, jos porot tekevät vahinkoa hei-
nille, joiden suojelemiseksi lato tai talas-
taikka suovan ympärysaia oli tarkoi-
tettu.

17 §.

16 §:ssä mainittujen latojen, talaiden
ja suovain sekä niittyjen ja viljelys-
maiden aitausten rakentamiseen tarvittavat
puut on paliskunta oikeutettu käyvästä
hinnasta saamaan ostaa maanomista-
jalta hänen osoittamastaan ja paliskun-
nalle sopivasta paikasta, taikka kruu-
nulta metsänhoitajan neuvomasta pai-
kasta.

Perustelu: Nämät 15, 16 ja 17 §:t ovat
muutetut valtionkomitean lakiluonnok-
sen 17, 18 ja 19 §:listä ylläolevien 15,
16 ja 17 §:lien mukaisiksi ja muuttami-
nen on johtunut siitä, että valtionkomi-
tean määräyksillä on ylen paljon lou-
kattu maanomistajan omistusoikeutta ja
määrätty heille liian paljon velvollisuu-
den täyttämistä toisen elinkeinon hy-
väksi jota vastoin kruunua on metsiensä
puutavaran antamiseen maksua vastaan
pidetty höllemmällä. Mainitut pykälät
valtionkomitean lakiluonnosmuodossa
ovat enemmän vahingoksi poronomista-
jille kuin eduksi, sillä tiettyä on että

ykäytyisomaisuuden loukkaaminen tuot-
taa mukanaan tyytymättömyyttä riitai-
suuksineen, mitkä tulevat tekemään po-
ronhoidolle esteitä.

18 §.

Niiltä niityiltä, joilla paliskunta suo-
jelee heinät muutoin kuin latoja raken-
tamalla, on heinien omistajan ne pois-
vedettävä Lapin kihlakunnassa ja Kola-
rin kunnassa Kemian kihlakuntaa ennen
25 päivää joulukuuta ja muualla, missä
poronhoitoa harjoitetaan, ennen 1 päi-
vää helmikuuta, uhalla ettei korvausta
makseta, jos porot sen jälkeen tekevät
heinille vahinkoa.

Joka ilman asianomaista lupaa on
tehnyt heinää kruunun tai yksityisen
maalla, ei ole oikeutettu paliskunnalta
saamaan korvausta porojen tälle heinälle
tekemästä vahingosta.

19 §.

Valtionmetsissä olevat, vähintään 10
hehtaaria käsittävät yhtäjaksoiset kyl-
vetyt tai istutetut metsämaa-alueet ovat
vartioimalla tai aitaamalla suojelettavat
porojen laiduntamiselta sen ajan kuin
2 §:ssä säädetään.

Vartioimis- ja aitaamiskustannuksista
vastaa paliskunta $\frac{1}{3}$ osalla ja valtio $\frac{2}{3}$
osalla sekä antaa paliskunnalle aitaan
tarvittavat puut ilmaiseksi silloin kun
aitaamalla varjeleminen tulee kysymyk-
seen.

20 §.

Porojen tuottamien vahinkojen arvioi-
mista ja sellaisten maanomistajain tai
viljelijäin ja poronomistajain välillä sat-
tuvien riitaisuuksien käsittelemistä var-
ten, jotka koskevat latojen, talaitten tai
aitojen rakentamista, tulee jokaisessa
paliskunnassa olla arviomiehä tarpeel-

linen, paliskunnan ohjesäännössä sää-
detty määrä, joista toisen puolen va-
litsevat kunnanvaltuutetut valtuustossa,
ja toisen puolen poronomistajat palis-
kunnan kokouksessa.

Arviomiehet, jotka valitaan kolmeksi
vuodeksi kerrallaan, ovat, ennenkuin
toimeensa ryhtyvät, vannotettavat kihla-
kunnanoikeudessa taikka kruununvou-
din tai nimismiehen edessä.

Kussakin tapauksessa, jolloin arvio-
lautakunnan toimenpidettä tarvitaan,
muodostaa arviolautakunnan yksi maan-
omistajain ja yksi poronomistajain va-
litsema arviomies sekä näiden valitsema
puheenjohtaja. Elleivät arviomiehet voi
sopia puheenjohtajasta, määrää puheen-
johtajan kruununvouti, nimismies tai
kunnanvaltuuston puheenjohtaja.

Se, jolle porot ovat vahinkoa tehneet,
on velvollinen tekemään korvausvaati-
muksen paliskunnan esimiehelle tai pa-
liskunnan valtuutetulle, ja jos ei sovintoa
synny näiden kesken paliskunnan
puolesta tehdyn vastatarjouksen joh-
dosta, eikä sittemmin tapahtuneesta ar-
viossa vahingon suuruus nouse yli pa-
liskunnan tekemän tarjouksen, on kor-
vauksen vaatija velvollinen maksamaan
arviokustannukset ja on arvioimisessa
korvaus laskettava rahaksi.

Ennenkuin porojen kautta vahinkoa
kärsinyt voi nostaa kanteen kihlakun-
nаноikeudessa, tulee hänen ilmoittaa
asia arviolautakunnan käsiteltäväksi.

Ellei asiallinen vuoden kuluessa siitä
päivästä, jolloin hän on saanut todis-
tettavan tiedon arviolautakunnan pää-
töksestä, tai viimeistään ensimmäisissä
käräjissä vuoden jälkeen ole pannut
asiata vireille asianomaisessa kihlakun-
nаноikeudessa, jääköön se arviolauta-
kunnan päätöksen varaan.

Perustelu ylläolevan johdosta koskee valtionkomitean lakiluonnoksen 25 §:ää, joka on poistettu sen vuoksi tarpeettomana, kun ajoporojen syönnösmäiksi rajoitettavat alueet aiheuttavat suuria lisäkustannuksia paimenuksessa ja eritoten synnyttävät riitaisuuksia. Syönnösmäistä ei ole milloinkaan ollut kenellekään tätä ennemmin asiallisempaa haittaa, vaikka ei ole niitä ohjesäännöissä määrättykään.

21 §.

Jokaisen poronhoitoon oikeutetun henkilön omistaman poron tulee olla korvastaan merkitty Suomen Poronjalostusyhdistyksen vahvistamalla poromerkillä.

Poromerkki on niin tehtävä, että se selvästi eroaa saman paliskunnan ja siihen rajoittuvien paliskuntien ennen vahvistetuista poromerkeistä.

Enempää kuin kolmattaosaa korvan pituudesta ei saa poisleikata, eikä merkki muussa osassa korvaa saa mennä korvan reunasta syvemmälle kuin kolmanneksen korvan leveydestä merkin kohdalta.

Älköön poronomistajalla, jollaisena saattaa olla myös aviovaimo ja alaikäiset lapset, kullakin erikseen yhtä aikaa olko useampaa kuin kaksi Suomen Poronjalostusyhdistyksen vahvistamaa poromerkkiä.

Jos poronomistajalla tämän lain voimaan tullessa on useampiin lain sallimiin merkkeihin merkityitä poroja, olkoon hänellä oikeus edelleen kymmenen vuoden aikana pitää ne entisissä merkeissä, mutta ovat näissä merkeissä olevien porojen vasat merkittävät omistajalle vahvistettuun merkkiin. Sama on laki niiden poromerkkien suhteen, jos henkilö ostaa poroja tai saa niitä

lahjaksi taikka perinnöksi merkkeineen. Lainvastaisella tavalla merkityt porot ovat hävitettävät kolmen vuoden kuluessa tämän lain voimaantulemisesta.

22 §.

Vieraat porot, joita omistaja itse tai asiamiehensä kautta ei ole erotusaidoilla perinyt, ovat heti tilaisuudessa paliskunnan toimenpiteestä myytävä huutokaupalla. Jos vierasta vaadin-poroa havaitaan seuraavan merkitsemätön vasa, on sekin myötävä ja huutokauppaluetteloon merkittävä, mitä vaadinta se on seurannut samoin kuin siitä saatu hintakin.

Samoin on meneteltävä niiden porojen kanssa joiden merkit on pillatut tai turmeltuneet. Myydyn poron hinta, ellei sitä kymmenen vuoden kuluessa myöntäjästä lukien peritä, lankeaa paliskunnalle.

Perustelu: tässä ei koske ylläolevaa pykälää, vaan valtionkomitean lakiluonnoksessa olevaa 27 §:ää, jossa mainitaan poronhoidontarkastajan asettamisesta sopimuspalkalla, mutta joka poronhoidontarkastajan asettaminen on poronomistajain mielestä aivan tarpeeton toimenpide, sillä siitä ei koidu mitään etua niin poronhoidollisten virastoasian kuin itse poronhoitokysymystenkin järjestelyssä, josta jo jällempänä 4 §:n perusteluissa on huomautettu. Tämän vuoksi olisi laista jätettävä pois tuo poronhoidontarkastajanviran perustamista koskeva kohta. Poronhoidontarkastajan toimi käy, huolimatta jo äsken mainituista näkökohdista, vielä tarpeettomammaksi sen tähden kun poronhoitoalueen poronomistajat ovat järjestäytyneet ja perustaneet Suomen Poronjalostusyhdistyksen r.y., joka yhdistys tulee toimimaan keskuselimenä ei ainoastaan poronomistajain kesken, mutta vielä tulee olemaan

läheisesti kosketuksissa virallisissa kysymyksissä maamme hallituksen kanssa.

23 §.

Niissä paikoin, missä porot luvallisesti oleskelevat, on kielletty niitä peloittamasta ampumalla, koirien avulla tai muulla tavoin.

Koiran, joka ilman isäntää liikkuu metsässä, on poronomistaja tai poropaimen oikeutettu hävittämään jos se siellä, missä porojen on lupa olla, tavataan ajamasta poroja maaliskuun 1 päivän ja syyskuun 1 päivän välisenä aikana. Samoin on lupa hävittää paikasta toiseen kuljeskelevat isännättömät kukkoirat, ja koirat, joilla ei ole säädettyä kaulanauhaa, milloin ne tavataan porojen paimennusalueella.

Joka rikkoo ensimmäisen kohdan määräyksiä, on velvollinen poronomistajalle korvaamaan niin hyvin itse poroja kohdanneen vahingon kuin myöskin, milloin porokarja teon johdosta on hajaantunut, sen kokoamiseen menneet kustannukset sekä sen vahingon, minkä porot hajaantumisen tähden ovat aikaansaaneet.

24 §.

Sellaisissa rikoksissa, jos jokin paliskunnan poronomistaja toiselta saman paliskunnan poronomistajalta varastaa poron joko teurastamalla tai muuttamalla poron merkin omaan tai toisen merkkiin, taikka samoin paliskunnanmerkkisen poron tai peuran (peurakorvaisen poron), räikkää tai kiduttaa poroja, on paliskunnan poronomistaja todistajakelpoinen toisen saman paliskunnan poronomistajan asiassa, ellei sukulaisuus tai muu todistajan kelpoisuutta koskeva kysymys tee sille estettä.

25 §.

Poroja ei saa yli paliskunnan rajan toisen paliskunnan alueelta toiselle kuljettaa s. o. juovattaa, eikä houkutuskeinoilla tai muulla tavoin aiheuttaa porojen kulkua yli paliskunnan rajan.

Perustelu: Tuo pykälä on tehty sillä kerrotun laatuiseksi kun on osottautunut, että paliskuntain kesken on tapahtunut paljon väärinkäytöksiä porojen puolin tai toisin paliskunnan rajan yli kuljetuksessa, jonka voi verrata varastuluontaiseksi.

26 §.

Joka rikkoo tätä lakia tai tämän lain nojalla annettujen asetusten määräyksiä vastaan, rangaistakoon, ellei rikkomuksesta rikoslaissa säädetä ankarampaa rangaistusta, enintään 90 päiväsakolla.

27 §.

Joka houkutuskeinoilla tai muulla tavoin aiheuttaa tai yrittää aiheuttaa sen, että norjalaisia, ruotsalaisia tai venäläisiä poroja kulkee Suomeen tai Suomen poroja mainittuihin valtakuntiin, rangaistakoon kuten 27 §:ssä on säädetty.

28 §.

Porojen laiduntamiseen nähden paliskunnan alueen ulkopuolella noudatetaan, mitä 18 päivänä helmikuuta 1921 annetussa laissa tilusten rauhoittamisesta kotieläinten vahingonteolta on säädetty.

29 §.

Poronhoitoa koskevia asioita ratkaistessaan päättäköön oikeus, vapaasti harjittuaan kaikki esille tulleet asianhaarat, vakaumuksensa mukaan, mitä asiassa on todeksi katsottava.

30 §.

Tarkemmat määräykset Suomen Poronjalostusyhdistyksen r.y., ja paliskuntain toiminnasta, porojen hoidosta, poromerkeistä, poroaidoista ja tämän lain muusta täytäntöönpanosta annetaan asetuksella.

31 §.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 19 , jolloin sitä ennen vahvistetut poronhoitoyhdistysten ja paliskuntain ohjesäännöt lakkaavat olemasta voimassa. Poropaliskuntain on 1 vuoden kuluessa lain voimaan tulemisesta laadittava uudet säännöt ja alis-

tettava ne asianomaisessa järjestyksessä vahvistettaviksi.

Niissä kunnissa, joissa tämän lain voimaantullessa harjoitetaan poronhoitoa, vaikka se tämän lain mukaan ei ilman erityistä lupaa ole sallittua, tulee poronomistajain, jos tahtovat poronhoitoa niissä edelleen jatkaa, tehdä maaherralle vuoden kuluessa tämän lain voimaantulemisesta asiaa koskeva anomus, jonka oheen on liitettävä ehdotus poropaliskunnan säännöiksi sekä täydellinen luettelo paliskuntain jäsenistä ja heidän omistamastaan poromäärästä viimeisen kirjanpitoliedon mukaan.

Jäseniä.

Liite n:o 24. 7/11-26. § 4.

Pöytäkirja tehty Suomen Poronjalostusyhdistyksen r.y. johtokunnan kokouksessa poronomistaja H.E. Alapuliin talossa Korkalon kylässä Rovaniemen kuntaa lokakuun 15 p:nä 1926.

Kokoukseen olivat saapuneet johtokunnan jäsenistä poronomistajat Matti Pöyliö Kemijärveltä, Ville Posio Posiolta, K.A. Haarahiltunen Pudasjärveltä, Joh. Henr. Herva, H.E. Keiskioja, Janne Poikajarvi ja M.E. Huhtaniemi Rovaniemeltä. Matetta ilmoittamatta oli poissa Fredrik Laitila Kuolajärveltä. Koko us tunnustettiin kysytyksessä lailliseksi.

1 §.

Johtokunta valitsi keskuudestaan puheenjohtajaksi poronomistaja Joh. Henr. Hervan ja varalta poronomistaja H.E. Keiskiojan, molemmat Rovaniemeltä.

2 §.

Sihteeriksi valittiin yksimielisesti poronomistaja Aatu Alaruiikka Rovaniemeltä.

3 §.

Rahastonhoitajaksi valittiin yksimielisesti poronomistaja Reino Alapulii Rovaniemeltä.

4 §.

Edustavien paliskuntien edustajista maksoivat vuosijäsenmaksunsa yhdistyksen rahastonhoitajalle seuraavat:

Lohijärven paliskunta,	K.J. Holster	Smk.	100:-
Timajärven "	Ville Posio	"	100:-
Kemijärven länsi "	Matti Pöyliö	"	100:-
Kallioeslaen "	M.E. Huhtaniemi	"	100:-
Kemijärven Hirvas-			
niemen "	Oskari Erkkilä	"	100:-
Taivalkosken "	K.C. Nevala	"	100:-
Jokijärven "	"	"	100:-
Pintamon "	"	"	100:-
Poikajarven "	J. Poikajarvi	"	100:-
Narkane-	Aatu Alaruiikka	"	100:-
Turtolan-Orajar-			
ven "	Edvard Kukka	"	100:-
Kuukkaan "	K.A. Haarahiltunen	"	100:-
	Smk.		1200:-

Kaikkille asianomaisille lähetettiin kuitti.

5 §.

Tolvan ja Liven paliskunnan puolesta maksoi poronomistaja Matti A. Hietaniemi sata (100) markkaa, joka tulee luettavaksi vastaisen jäsenmaksun hyväksi.

Pöytäkirjantarkastajiksi valittiin johtokunnan jäsenet Matti Pöy-
118 Kemiärväeltä ja H.E. Keskiöja Rovaniemeltä.

Kokouksen puolesta

Joh. Henr. Herva.

Aatu Alarukka.

Pöytäkirja luettu ja hyväksytty:

Matti Pöyliö.

H.E. Keskiöja.

Jaljennoksen oikeaksi todistavat:

Lauri Kajala

Esteri Rajala

Pöytäkirja tehty Suomen Peronjalostusyhdistyksen perustavassa kokouksessa peronomistaja H.E. Alapullin talossa Rovaniemen pitäjän Korkalon kylässä lokakuun 14 p:nä 1926.

Otettiin vastaan ja hyväksyttiin seuraavien poropaliiskuntien edustajain valtakirjat:

Pudasjärven, Taivalkosken ja Ranuan pitäjien yhteisen peronhoitoyhdistykseen kuuluvia Mantyjärven, Ikosen, Kollajan, Kuikkaan, Liven, Pintahonon, Pudasjärven, Taivalkosken ja Jokijärven paliiskuntia edustivat peronomistajat K.A. Haarahiltunen ja K.G. Nevala.

Kiimingin paliiskunnan puolesta peronomistaja Aug. Hakko.

Rovaniemen pitäjän alueen paliiskunnista: Kalliosalmen poropaliiskunnan puolesta paliiskunnan esimies M.E. Huhtaniemi, Niemelän paliiskunnan puolesta v.t. paliiskunnan esimies Kalle Niemi, Harkaus-paliiskunnan puolesta paliiskunnan esimies Antu Alaruikka ja peronomistaja Heikki Kesäioja, Poikajärven paliiskunnan puolesta peronomistaja Janne Poikajärvi.

Kemijärven pitäjän alueelta: Kemijärven länsipaliiskunnan puolesta peronomistaja Matti Pöyliö sekä Hirvasniemen paliiskunnan puolesta peronomistaja Oskari Erkkilä.

Kuusamon pitäjän alueelta: Timisjärven paliiskunnan puolesta peronomistaja Ville Posio.

Kuolajärven pitäjän Kuolajärven pohjoisen poropaliiskunnan puolesta peronomistaja Fredrik Laitila.

Turtolan pitäjän alueelta: Turtolan Orajärven paliiskunnan puolesta paliiskunnan esimies Edvard Mukka.

Ylitornien Meltesjärven paliiskunnan puolesta paliiskunnan esimies Emil Ruonamaa ja Lohijärven paliiskunnan puolesta paliiskunnan esimies Kari Joh. Holster.

1 §.

Kokouksen puheenjohtajiksi valittiin peronomistajat K.A. Haarahiltunen ja K.G. Nevala sekä kirjureiksi peronomistajat Joh. Henr. Herva ja Antu Alaruikka.

2 §.

Päätettiin perustaa peronjalostusyhdistys, jolle nimeksi asetettiin Suomen Peronjalostusyhdistys r.y., kotipaikkana Rovaniemi, sekä että yhdistys alkaa toimintansa heti.

3 §.

Julkiluettiin Suomen Peronjalostusyhdistys r.y:n säännöt, jotka hyväksyttiin ja päätettiin hakea niille Sosialiministeriön hyväksymistä ja saada yhdistys merkityksi yhdistysrekisteriin, jota anomusta tekemään valittiin ja valtuutettiin yhdistyksen johtokunnan puheenjohtaja, peronomistaja Joh.Henr.Herva ja sihteeri, peronomistaja Aatu Alarukka.

4 §.

Päätettiin liittyä vakinaiseksi jäseneksi Suomen Maatalousseurojen Keskusliittoon, jolle annetaan tästä pöytäkirjasta otetulla jäljennöksellä tieto.

5 §.

Yhdistyksen johtokuntaan valittiin kahdeksi vuodeksi, siis tänä ja ensi vuodeksi, peronomistajat Matti Pöyliö Kemijärveltä, Joh.Henr.Herva, H.E.Keskioja, Janne Poikajarvi ja M.E.Nuhtaniemi Rovaniemeltä, K.A.Haarahiltunen Pudasjärveltä, Ville Posio ^{Kuusamon} Posiolta ja Fredrik Laitila Kuolajärveltä.

Tilintarkastajiksi valittiin Jami Ahola ja Teodor Autti Rovaniemeltä, varalta taloustirehtööri Matti Pallari Rovaniemeltä.

6 §.

Sääntöjä päätettiin painattaa 500 kpl., ja oikeutetaan johtokunta painattamaan sääntöjen alle kunkin tässä kokouksessa edustetun palikunnan ja sen edustajan nimen.

7 §.

^{johtokunnan lausuma}
Hyväksyttiin tulo- ja menoarvio vuodelle 1927, ollen se seuraava:

Tuloja:

Jäsenmaksuja	Smk.	3,800:-
Kantapörökarjamaksuja	"	500:-
Siitokarjakaupasta	"	1,000:-
Lahjoituksina	"	2,000:-
Otaksettu valtioapu	"	95,000:-
Vajausta	"	4,800:-
	Smk.	107,100:-

Menoja:

Sihteerin palkka	Smk.	36,000:-
"- matka- ja päivärahat	"	16,000:-
Johtokunta ja valioekunnat	"	8,000:-
Toimiston vuokra ja tarpeet	"	8,000:-
Painatus- ja ilmoituskustannukset	"	11,000:-
Aikakauslehdet, puhelinmaksut y.m.	"	2,500:-
Seuran edustus	"	3,000:-
Kilpailut ja näyttelyt	"	10,000:-
Petoeläinten tapporahaja	"	10,000:-
Keskusliitolle	"	600:-
Sekalaisia menoja	"	3,000:-
	Smk.	107,100:-

8 §.

Peronhoitolakiluennoksen viimeisteleminen varten, nyt tehtyjen muistutusten perusteella, valittiin toimikunta, johon tulivat toimittaja L. Kallajainen sekä peronomistajat Joh.Henr.Herva ja Aatu Alarukka.

9 §.

Suomen Peronjalostusyhdistyksen edustajiksi Helsinkiin tulemaan seläydyhdistyksen toiminnan tarkoituksista koko peronhoitoalueen peronomistajia yhdistävänä keskuselimenä sekä peronjalostustyöstä sosialiministeriölle, maataloushallitukselle, metsähallitukselle, Suomen Maatalousseurojen Keskusliitolle ja erinäisille edustajapiireille valittiin peronomistaja Matti Pöyliö Kemijärveltä ja peronomistaja K.A.Haarahiltunen Pudasjärveltä, joille valtakirjaksi jäljennös tästä pöytäkirjasta annetaan.

10 §.

Pöytäkirjantarkastajiksi valittiin peronomistajat H.E.Keskioja ja Heino Alapulli.

Kokouksen puolesta:

K.A.Haarahiltunen.

Joh.Henr.Herva.

Pöytäkirja luettu ja hyväksytty.

H.E.Keskioja.

Heino Alapulli.

Jäljennöksen oikeaksi todistaa: *viiva lisäsi:*

Aatu Alarukka
Kokouksen sihteeri.

Joh.Henr.Herva
Johtokunnan puheenjohtaja

Liite n:o 25. 4/11-26. 87.

Arvoisat Kansanedustajat.

Suomen Postiyhdistyksen Keskustoimikunta kokoontui tänään Helsingissä viime sunnuntai-ina keskustelemaan alaansa kuuluvista asioista. Keskeisimpänä kysymyksessä kokouksessa, kuten lukemattomia kertoja ennenkin oli palkkauskysymys. Keskustoimikunnan jäsenet kahta maan toivat keskustoimikunnan osastoilta vielä kerran hätähuutoterveisensä: Mitä olette palkkausasiassa tehneet? Onko Keskustoimikunnan tiedossa se surullinen tosiasia, että nyt ei enään ole kysymys siedettävistä oloista, nyt on kysymys suoranaisestä kurjuudesta. Vaa miksi muuksi voidaan nimittää tilannetta sellaista jolloin virkailijalle kuukauden ensimmäisenä päivänä maksettuaan vuokransa, veronsa y.m. kaikkein välttämättömmimmän, jää kukkaroon kuukauden varalle 200-300 markkaa? Käyttääkö sen ruokaan - vaiko vaatetukseen - molempiin se ei riitä.

Mitä tässä Keskustoimikunnalle esitettiin, ei sille mitään uutta ollut. Keskustoimikunta, joka on kokoonpantu osaksi juuri näistä pienipalkkaisista, tuntee itse kohdaltaan kaiken sen mitä sille esitettiin - mutta toiselta puolen tietää myös ne suuret voittamattomat vaikeudet mitä sillä edessään on. Vuosikausia on palkkataistelua käyty; lukemattomat kerrat anomuksia vallanpitäjille jätetty. Kaikki turhaa! Kannattaako mitään enään tehdä? Seisomme kuillun partaalla. Romahdus on lähellä. Kannattaako sen estämiseksi mitään tehdä.

Arvoisat Kansanedustajat! Omatuntoja rauhoittaakseen lähettää Postiyhdistyksen Keskustoimikunta meidät luoksenne. Olemme kaikki pienipalkkaisia postivirkamiehiä ja jos Teillä on aikaa ja halua voimme jokainen kohdaltamme antaa tyhjentävät tiedot aineellisesta tilastamme. Me pyydämme omasta ja tovereittemme puolesta: Muistakaa meitä kun ensi vuoden ^{tulo-} ja menoarviota laaditte. Alkaa jännittääkö jousta enään kireämmäksi! Emme voi mennä takuuseen sen keikemisen seurauksista.

Ennenkun menemme esittämään Teille toivomuksia palkkojemme

paranetamiseksi, pyydämme esittää vertailevia numeroita rautatie- ja postilaitoksen alemmien virkamiesten palkoista, jotka virkamieskunnat ovat tutkintoihinsa ja muihin vaatimuksiinsa sekä viran vastuunalaisuuteen nähden lähinnä toisiinsa rinnastettavat.

XV - XXVI palkkausluokkaan
kuuluvat Postilaitoksen virat

XV - XXVI palkkausluokkaan
kuuluvat Rautatietilaitoksen virat

XV p.l. 28,500 mk.
Ei ole vastaavaa virkaa.
XVI p.l. 27,000 mk.
Postihallituksen kirjaaja.
XVII p.l. 25,500 mk.
Postihallituksen apulais-
revisori. Ensimmäisen p.l. kirjuri.
XIX p.l. 22,500 mk.
Toisen p.l. ensimmäinen kirjuri.
XX p.l. 21,000 mk.
kolmannen p.l. ensimmäinen kirjuri
XXI p.l. 19,500 mk.
Ensimmäisen p.l. kirjuri
" p.l. postitoimistonhoitaja (6 henkilöä)
XXII p.l. 18,000 mk.
Toisen p.l. kirjuri
" p.l. postitoimistonhoitaja (11 henkilöä)
XXIII p.l. 16,800 mk.
kolmannen p.l. postitoimistonhoitaja (26 henkilöä)
XXIV p.l. 15,600 mk.
Neljännen p.l. postitoimistonhoitaja (73 henkilöä)

XV p.l. 28,500 mk.
Alemman p.l. I - kirjuri.
XVI p.l. 27,000 mk.
Ensimmäisen luokan piletinmyyjä.
XVII p.l. 25,500 mk.
Toisen luokan kirjuri.
XIX p.l. 22,500 mk.
Ensimmäisen p.l. sähköttäjä.
Toisen luokan piletinmyyjä.
XX p.l. 21,000 mk.
Toisen p.l. sähköttäjä.
XXI p.l. 19,500 mk.
Ensimmäisen p.l. konttoriapul.
(Keskushallinnossa)
XXII p.l. 18,000 mk.
Ensimmäisen p.l. konttoriapulainen (linjahallinnossa)
XXIII p.l. 16,800 mk.
Toisen p.l. konttoriapulainen (linjahallinnossa)
XXIV p.l. 15,600 mk.
Ei ole vastaavaa virkaa.

XXV p.l. 14,400 mk.
Viidennen p.l. postitoimiston-
hoitaja (98 henkilöä)

XXVI p.l. 13,500 mk.
Kuudennen p.l. postitoimiston-
hoitaja (68 henkilöä; myös
useilla rautatieasemilla, jois-
sa sähköttäjät saavat 21,000 mk.
esim. Siuro).

XXV p.l. 14,400 mk.
Ei ole vastaavaa virkaa.

XXVI p.l. 13,500 mk.
Ei ole vastaavaa virkaa.

Vertailevat numerot posti- ja rautatielaitoksen ylimääräisten
virkamiesten palkkauksista.

Postilaitoksen toimistoapu-
laisten palkkaukset.

Rautatielaitoksen ylimääräi-
sen virkamieskunnan palkkaukset.

<u>Helsingissä ja Viipurissa.</u>		
Alle 2 vuotta	12,600:-	
2 - 4 "	13,500:-	
yli 4 "	15,600:-	
<u>Muissa kaupungeissa.</u>		
Alle 2 vuotta	11,700:-	
2 - 4 "	12,600:-	
yli 4 "	13,500:-	
<u>Maaseudulla.</u>		
Alle 2 vuotta	10,200:-	
2 - 4 "	10,800:-	
yli 4 "	12,600:-	

Virkamiestutkinnon suorittaneilta

Ilman virkamiestutkintoa.

Yllämainituilta vaaditaan
palkatonta harjoittelua 1-2 v.
paitsi kesälomien aikana tilai-
suus virantekoon Smk. 750:- kuu-
kausipalkalla.

Postikursseilla avustusta
Smk 800:- kuuk.

Tutkinnon suorittettuaan voi
ylim. toimistoapulainen saada

Päähallinnon ylim. konttori-
apulainen.

- a) toimeenastuessaan 9,000:-
- b) 4 kk. palvelutuaan 10,200:-
- c) 1 vuoden " 12,000:-
- d) 2 vuotta " 13,800:-
- e) 4 " " 15,600:-
- f) 6 " " 16,800:-

Koneosaston harjoittelijat.

- a) toimeen astuessaan 9,000:-
- b) 4 kk. palvelutuaan 10,200:-
- c) 1 v. " 12,000:-
- d) virkamiestutk. suor. 16,800:-

Liikenne- ja rataosaston

ylim. konttoriapulaiset.

- a) toimeen astuessaan 9000:-
- b) 4 kk. palvelutuaan 10,200:-
- c) 1 v. " 12,000:-
- d) 2 " " 13,800:-
- e) 4 " " 15,600:-

virantekoa, mikäli virkoja on avoinna. Aikaa 2-4 vuoden palkkion korotuksiin saa laskea vasta toimistoapulaisen toimeenototodistuksen saatuaan, jota ennen on suoritettava virkamiestutkinto ja työskenneltävä vähintään 5 ä 7 vuotta postilaitoksessa.

Liikenneosaston virkamiesharjoittelijat.

- a) toimeen astuessaan 9000:-
- b) sähköttäjätutkinnon suoritettuaan 12,000:-
- c) virkam. tutk. suorit. 16,800:-

Varasto-osaston virkamiesharjoittelijat.

- a) toimeen astuessaan 9000:-
- b) 4 kk. palveltuaan 10,200:-
- c) 1 v. " 12,000:-
- d) virkamiestutkinnon suoritettuaan 16,800:-

Huom! Jos konttoriapulainen pääsee virkaatekeväksi, niin saa hän jo 1 vuoden kuluttua 16,800:- vuodessa.

Edelläoleviin seikkoihin viitaten rohkenemme anoa, että Te arvoisat Kansanedustajat, siis virkamiestenkin edustajat palkkausasian esille tultua otatte meidänkin anomuksemme suosiolliseen huomioon yhtyen kannattamaan anomustamme palkkojemme parantamiseksi seuraavasti

1) että XV - XXX palkkausluokkiin kuuluvien valtionvirkailijoiden palkkojen korottamista varten on hallituksen esittämän summan (18,3mlj. lisäksi myönnettävä 31,7 mlj. markkaa, ja että tästä määrästä käytetään suhteellisesti edellämainittuihin palkkausluokkiin kuuluvien postilaitoksen virkamiesten palkkausten korottamiseksi eduskunnan aikaisemmin määräämän palkankorotuskertoimen mukaan huomioonottaen vuoden 1914 postilaitoksen palkkaukset.

2) että eduskunta määrää tarken tasoitusjaottelun kutakin virkamieskuntaa ja palkkaluokkaa varten,

3) että postivirkamiehet paikkakuntaluokitukseen nähden rinnastettaisiin rautatievirkamiehiin.

4) että toimistoapulaisten virat otettaisiin menosääntöön.

Helsingissä 3 p:nä marraskuuta 1926.

Suomen Postiyhdistyksen Keskustoimikunnan valtuuttamina:

M. Massinen.	L. Mannistö.
Ensim. kirjuri.	Ensim. kirjuri.
Olli Launis.	Eino H. Juntunen.
Ensim. kirjuri.	Ensim. kirjuri.
H. Puustinen.	H. Loikkanen.
Kirjuri.	Kirjuri.
Ragnar Ericsson.	Eelis Pekonen.
Kirjuri.	Kirjuri.
M. Tornivuori.	A. Räisänen.
Toimistoapul.	Toimistoapul.

Suomen Eduskunnan Sosialidemokraattinen ryhmä.

(Valittu 1 ja 2 p:nä huhtikuuta 1924.)

Kokous 11 p:nä marras kuuta 1926.

Asia:

Äänestys: Jaa:

„ Ei:

	Saa- puv.	Jaa	Ei		Saa- puv.	Jaa	Ei		Saa- puv.	Jaa	Ei
Aalto, Artturi	/			Louhelainen, A.	/			Wahlsten, Edvin			
Aalto, J. F.	/			Matkaniemi	/			Waljakka, Hilma	/		
Ahlfors, Fanny	/			Mentainen, E.				Welling, Y.	/		
Ailio, J.	/			Muhonen, A. J.	/			Wihuri, Ida	/		
Ampuja, M.	/			Mustasilta, F.	/			Wiik, K. H.	/		
Annala, V.				Myllymäki, K.	/			Voionmaa, V.			
Aromaa, E.	/			Paasivuori, M.	/			Wuolijoki, V.	/		
Bryggari, T.	/			Paasonen, A.	/						
Hakala, K.	/			Pensas, O.	/						
Hakkila, V.	/			Piippo, W. R.	/						
Halonen, T.	/			Puittinen, M.	/						
Harvala, K.	/			Rantala, W.	/						
Haverinen, Anna	/			Rapo, J.							
Helo, J.	/			Reinikainen, O.	/						
Huotari, Anni	/			Ryömä, H.							
Huttunen	/			Saari, K.	/						
Itkonen, R.	/			Saarinen, E.							
Keto, J. W.	/			Savolainen, Anni	/						
Koivulahti-Lehto, Hilma	/			Seppälä, Hilda	/						
Komu, Y.	/			Setälä, Edv.	/						
Kontula, M.	/			Sillanpää, Miina	/						
Koponen, A.	/			Sirola, J. L.							
Kovanen, Hj.	/			Sommarsberg, Aino							
Lehto, T.	/			Sventorzetski, R.	/						
Lehtokoski, Aino	/			Tainio, T.	/						
Leino, F. J.	/			Tanner, V.	/						
Leinonen, Olga	/			Toivonen, O.	/						
Lonkainen, J.	/			Typpö, T.	/						
	28				50						

yht. 53

*Liite n:o 27. 11/11-26.
§ 2.*

Kansanedustajille

Helsinki 1926

Liite n:o 28 11/11-26 § 3.

arras-kuun II p:nä 1926.

Kansanedustajille

Helsinki 1926. T. A. Sahalan kirjapaino.

te n = 28 1/11-26 §. 3.

arras-kuun II p:nä 19 26.

Kansanedustajille.

Kun Suomen Valtiovirkailijain Keskusliitto Helsingissä, 24 p:nä helmikuuta 1926 päivätyssä, Kansanedustajille eduskunnan viime kevät istuntokaudella jättämässään kirjelmässä on yksityiskohtaisesti selostanut valtion virkailija- ja palveluskuntaryhmien palkkauksissa nykyisin vallitsevia epäkohtia ja maininnut niistä muutamista toimenpiteistä, joilla, kuten Asetuksella 31. 1. 1924, on ollut tarkoituksena jossain määrin tasottaa mainittujen virkailijain ja palveluskunnan palkka-etuja, mutta johon tarkoitukseen myönnettyt varat eivät sittenkään riittäneet, vaikka Eduskunta myöntämästään 20 miljoonan markan lisämäärärahasta asetti 18 miljoonaa juuri sitä tarkoitusta varten, sekä, kun sama Keskusliitto on korostanut myöskin palkannauttijaryhmien sitäkin toivomusta, että *Eduskunta pyytäisi Hallitusta antamaan uuden esityksen laiksi valtion viroista ja toimista suoritettavasta palkkauksesta*, jolla kaikkien edut tulisivat puolueettomasti ja oikeuden vaatimusten mukaisella tavalla järjestetyiksi, ei Suomen Poliisien Liitto r. y. johon osallistuvat niin kaupungeissa kuin maaseudulla-kin palvelevat poliisimiehet, katso olevan syytä toistamiseen uudistaa sanotussa kirjelmässä esitettyä, tilastollisiin numerotietoihin saakka perustuvaa todistelua niistä syistä, jotka ovat aiheuttaneet valtion palveluskuntaryhmien palkkojen korottamista tarkoittavan pyynnön vireilläpitämistä.

Ainoastaan tietoisuus siitä, että Valtion rahallinen asema on ollut kovan kuormituksen alla, on pidättänyt maamme poliisimiehiä aina vaan odottavalla kannalla siihenkin palkkojenkorotusanomukseen nähden, joka on jätetty Valtioneuvostolle jo syksyllä 1924.

Kuitenkin, kun Suomen Poliisien Liiton r. y. viimeisessä vuosikokouksessa Viipurissa poliisimiehet toivat esille syitä monipuolisilla ja hyvinkin ikävänlaatuisilla esimerkeillä siitä, ett'ei poliisien taloudellinen asema tulisi tyydyttävällä tavalla

korjautumaan, vaikka tuo kauvan odotettu entinen anomus semmoisenaan hyväksyttäisiinkin, eivät koolla olleet edustajat, olosuhteiden pakottamana voineet muuta, kuin yksimielisellä päätöksellä hyväksyä maan Hallitukselle jätettäväksi uuden anomuksen, joka kuluneen kesäk. 2 päivänä onkin Liiton hallituksen toimenpiteestä Valtioneuvostolle jätetty näin kuuluvana:

"Valtioneuvostolle.

Kun Suomen Poliisien Liiton r. y. vuosikokouksessa Viipurissa viime kuluneen huhtikuun 14 ja 15 päivinä ympäri maan, kaupungeissa ja maaseudulta saapuneet Liittoyhdistyksien edustajat olivat mielipiteinään tuoneet julki ne pettymyksen tunteet, jotka ovat johtuneet siitä, jo v. 1924 syyskuun 17 päivänä Liiton silloisen hallituksen Valtioneuvostolle jättämän, poliisien palkkojen korottamista tarkoittavan anomuksen tähänastiseen vaiheeseen joutumisesta, vuodesta toiseen siirtyvine lupauksineen ja ilman Tasavallan Hallitusten myötämielistä suhtautumista päätöksen aikaansaamiseksi, sekä, kun olosuhteet nyt, kohta 2 vuoden kuluttua ovat muodostuneet poliisikunnalle taloudellisessa suhteessa yhä vaikeimmiksi, ottamalla huomioon työn lisääntymisen jo yksistään siitäkkin syystä, että tehtävien enentyessä on maamme poliisikuntaa vähennetty 1430 henkilöllä, säännöstelyn lakattua vuokrien edelleen kohoamisen vähintään 50 %:lla, tämän vuoden alusta omiin virkapukuihin siirtymisen, johon tarkoitukseen Valtiolta tuleva avustus ei ole puoltakaan normaaliaikana v. 1913 maksetusta määräst, ja näin ollen, kun mainitussa anomuksessa pyydetty, silloisia olosuhteita vastaavat korotukset ovat vanhentuneet tarkoitustaan vastamattomiksi nykyään, eivät kokouksessa saapuvilla olleet edustajat havainneet muuta keinoa poliisien palkkauksen saatamiseksi edes jossain määrin nykyistä elinkustannustasoa vastaavaksi, kuin yksimielisen päätöksen mukaan jättää Liiton hallituksen, eli sen keskuudestaan valitsemien jäsenten tehtäväksi uudistetun anomuksen maan Hallitukselle.

Tämän johdosta ja viittaamalla edellämainittuihin, ainoastaan huomattavimpiin poliisimiesten taloudellisiin oloihin ajan vaatimusten mukaan ilmenneisiin epäkohtiin, joiden poistamiseksi palkkoja parantamalla yleinenkin mielipide on kiinnittänyt yhä enemmän huomiota, sekä siihen varmaan tie-

toisuuteen, että ainoastaan taloudellisista huolista vapaalta poliisimieheltä voidaan vaatia sitä tunnontarkkaa ja rehellistä palvelusvelvollisuuksien täyttämistä, jota poliisitoimi ehdottomasti edellyttää, saavat allekirjoittaneet, nojautumalla vuosikokouksessa laadittuun ja hyväksyttyyn korotus-ehdotukseen, Suomen Poliisien Liiton r. y. hallituksen puolesta täten kunnioittaen anoa, että Suomen poliisien palkkausolot kuluvan vuoden heinäkuun 1 päivästä lukien järjestettäisiin seuraavasti:

I. Että koko maan poliisikunta jaettaisiin ainoastaan neljään (4) ryhmään:

- 1 ryhmä: johon sisältyisi Helsingin kaupunki.
- 2 ryhmä: johon sisältyisivät läänien pääkaupungeista Turku, Viipuri, Vaasa, Kuopio, ja Oulu, muista kaupungeista Tampere, Pori ja Kotka, sekä kaupunkiin rinnastettava Viipurin Nimismiespiiri.
- 3 ryhmä: johon sisältyisivät kaikki muut kaupungit, kaikki kauppalat, tiheästi asutut yhdyskunnat ja huvila-alueet, kuten Helsingin lähiympäristön nimismiespiirit, Rovaniemi, Terijoki y. m., tehdasalueet, kuten Värtsilä, Pitkäranta j. n. e., sekä kaikki edellisiin verrattavat paikkakunnat, ynnä salakuljetuksen tukipaikkoina olevat rannikkopitäjät etelä-, lounais- ja länsi Suomessa.
- 4 ryhmä: johon sisältyisivät kaikki loput maalaiskunnat.

II. Että kukin edellisessä kohdassa mainituista ryhmistä jaettaisiin enintään neljään (4) palkkausluokkaan, lähemmin määriteltynä seuraavasti:

- 1 ryhmään: a) Ylikonstaapelit.
b) Tarkastuskonstaapelit, sekä etsivien- ja siviili-osastojen vanhimmat konstaapelit.
- 2 ryhmään: a) Vanhemmat konstaapelit.
b) Nuoremmat konstaapelit.
- 3 ryhmään: a) Ylikonstaapelit.
b) Vanhimmat etsivät konstaapelit.
c) Vanhemmat konstaapelit.
d) Nuoremmat konstaapelit.
- 4 ryhmään: a) Ylikonstaapelit.
b) Kaikki konstaapelit.

te n° 28 1/11-26 8.3.

irras-kuun II p:nä 19 26.

III. Että edellämainittujen palkkausluokkien perustuspalkat määrättäisiin, 31 p:nä tammikuuta 1924 annetun Asetuksen, Valtion viroista ja toimista suoritettavan palkkauksen perusteista annetun Lain täytäntöönpanosta mukaisesti, seuraaviksi:

1 ryhmä:

Luok. a)	27,000:—	vuod.,	2,250:—	kk. eli XVI	palkkausl.
" b)	25,500:—	"	2,125:—	" " XVII	"
" c)	24,000:—	"	2,000:—	" " XVIII	"
" d)	21,000:—	"	1,750:—	" " XX	"

2. ryhmä:

Luok. a)	25,500:—	vuod.,	2,125:—	kk. eli XVII	palkkausl.
" b)	24,000:—	"	2,000:—	" " XVIII	"
" c)	22,500:—	"	1,875:—	" " XIX	"
" d)	19,500:—	"	1,625:—	" " XXI	"

3. ryhmä.

Luok. a)	24,000:—	vuod.,	2,000:—	kk. eli XVII	palkkausl.
" b)	22,500:—	"	1,875:—	" " XIX	"
" c)	21,000:—	"	1,750:—	" " XX	"
" d)	19,500:—	"	1,625:—	" " XXI	"

4. ryhmä.

Luok. a)	21,000:—	vuod.,	1,750:—	kk. eli XX	palkkausl.
" b)	18,000:—	"	1,500:—	" " XXII	"

IV. Että vanhempien konstaapelien lukumäärä vahvistettaisiin 90°/_o:iksi kaikista vakinaisista konstaapeleista, joten nuorempia jäisi ainoastaan 10°/_o. Tällöinen luokittelu toisi mukanaan paljon parempaa yhteisymmärrystä poliisimiehistön keskuuteen samanlaatuissa ja samaa taitoa vaativissa tehtävissä, sekä poistaisi hyvin usein ilmenevää oikeutettua kadeksuutta. Että ylimääräiseksi palvelukseksi luettaisiin ainoastaan palvelukseen hyväksytyn miehistön koulussa oloaika 20°/_o:a pienemmällä kuukausipalkalla, jona aikana päällystöllä on tilaisuus tehdä tarkemmat havainnot kunkin miehen omaamista edellytyksistä ja sopivaisuudesta poliisitoimeen.

Kun nykyistä maamme poliisimiehistön palkkausta verrataan siihen Eduskunnan päätöksen mukaiseen määritelmään, että Valtion pienipalkkaisen palveluskunnan vuoden 1913 palkat, 2,400:— markan vuositulosta alaspäin, pitäisi olla nykyisin koroitettut 11 ja 1/2 kertaisiksi, kertoimen sikäli pienetessä, mitä suurempi on ollut palkka, huomataan, ettei poliisien yhtä vähän kuin toistenkaan Valtion palveluskuntaan kuuluvien ryhmien palkkojen koroituksissa ole tuota määritelmää noudatettu. Tästä onkin ollut seurauksena, että verratessa tavallisten ulkotyöläisten, nykyisten hyväksyttyjen tariffien mukaisia palkkoja Valtion palveluskunnan palkkoihin, ovat edellisten palkat varmojen tilastollisten tietojen mukaan nousseet 12—13 kertaisiksi, poliisien palkkojen ollessa keskimäärin 8—9 kertaisia. Ainoastaan pääkaupungissa muutamissa palkkausluokissa on nousu ollut 10 kertainen.

Vielä epäedullisemmaksi muuttuu tilanne siirtymällä tuntipalkkavertailuun mainittujen työläisten ja poliisien välillä. Kun keskiarvossa Läänin pääkaupungissa saa ylikonstaapeli 4 mk. 41 p., vanhempi konstaapeli 4 mk. 21 p. ja nuorempi konstaapeli 3 mk. 88 p. tunnilta, ulkotyömiehen saadessa ainoastaan päivätyöstä vähintään 7 mk. tunnilta, sekä, kun viimeksimainitun tällätavoin saatu vuositulo ylittää ylikonstaapelin vuosipalkan noin 6,000:— markalla, riittänevät sanotut esimerkit kyllin selvästi osoittamaan poliisien nykyiseen palkkaukseen sisältyvien epäkohtien olevan siksi ylivoimaisia, ettei semmoinenkaan harmillinen ilmiö, kuten velkaantuminen, ole ollut vältettävissä.

Erikoisesti on tässä anomuksessa tarkoitus kiinnittää huomiota nuorempien kaupunkilais- kuin myöskin maaseutukonstaapelien palkkojen koroittamiseen, sillä se on aivan luonnollisena edellytyksenä vartenotettava jo Hallituksenkin taholta suunniteltujen uudistusten ja maamme poliisitoimen vastaista kehittämistä tarkoittavien toimenpiteitten edelleen toteuttamisessa, tarvitsematta erikoisemmin tuoda julki sitä vanhentunutta ja harhaanjohtavaa käsitettä nykyisenä, aina lisätyvien koneellisten kulkuneuvojen aikakautena, ettei maalaiskonstaapeli tarvitse palkkaa, koska hänellä ei ole työtäkään. Yleisestikin ei liene katsottava poliisimiehen syyksi, jos huono palkkaus suorastaan pakoittaa hänet hoitamaan poliisitehtäviään sivutoimena.

Kaiken tämän, lyhyesti edellä esiintuodun, tosioloihin perustuvan selostuksen johdosta rohkenevat allekirjoittaneet

te n° 28 // 11-26 8.3.
 irras-kuun II p:nä 19 26.

esiintuoda maan Hallitukselle sen kunnioitettavan toivomuksen, että edellämainittu, maamme poliisimiehistön nykyisiä taloudellisia olosuhteita, sekä kalliimpien ja halvempien paikakuntien väkistä suhteellisuutta silmälläpitäen laadittu, kohtuullisia palkkojenkoroituksia tarkoittava anomus tulisi hyväksytyksi, mikä toimenpide, samalla kuin se tasoittaisi osaltaan Suomalaisen poliisin-, sekä läntisten naapurimaitten poliisien, palkkauksissa vallitsevaa suurta eroavaisuutta, ja toisi poliisimiehistölle tyydytystä pitkä-aikaiseen odotukseen, olisi myöskin alkutekijänä niille maamme poliisitoimen kehittämistä tarkoittaville uudistuksille jotka tällä kertaa vielä ovat suunnitelmina paperilla.

Helsingissä, 2 p:nä kesäk. 1926.

Suomen Poliisien Liiton r.y. hallituksen puolesta:
Adolf Linnasaari. Arvi Heinonen.

Vuokrien ja elinkustannusindeksin kohoaminen.

Harmillisimpana ja haitallisimpana ilmiönä valtion pienipalkkaisen palveluskunnan taloudellisissa oloissa on pidettävä asuntovuokrien yhtämittaista nousua. Kuten pääkaupungissa viime kesäkuulla julkaistu, n. s. edustavan tilastollisen järjestelmän mukaan vuokrahuoneustojen hintatasosta toimitettu tiedustelu yleisenä tuloksena osoittaa, on huoneen ja keittiön käsittävän huoneuston, jossa asumiseen perheellisellä poliisimiehelläkin pitäisi olla edellytyksiä, vuokra kohonnut viimeisenkin kuluneen vuoden ajalla, edellisestä kesäkuusta lähtien 11 prosentilla, eli 663: — markkaan kuukaudelta.

Käytännössä nämä tilastolliset tiedot, vaikkakin ne vaikuttavat yleisen indeksin kohoamiseen, eivät kuitenkaan paljon merkitse, sillä yleisesti tiedetään huoneen ja keittiön käsittävän huoneuston vuokran olevan varsinaisessa kaupungissa 800: — markasta yli 1,000: — markkaa kuukaudelta, ainoastaan kaukana esikaupungeissa, joissa matkan pituuden tähden poliisimiehistön on mahdoton asua, ovat vuokrat halvempia. Ja semmoisten osakehuoneustojen ostamiseen vanhoista yhtiöistä, joissa parihuoneiden vuokra kuukaudelta on alle sadankin markan, ei poliisimiehillä ole varoja.

Kun yleinen elinkustannusindeksi on myöskin kohonnut, on siitä ollut seurauksena kaikkialla kunnallisten viranpitäjien ja työläisten palkkojen koroittaminen, kuten pääkaupungissa äskettäinkin on tapahtunut, siirtymällä seitsemännestä kahdeksanteen palkka-asteikkoon, jonka mukaan tämän vuoden (1926) palkat jo heinäkuulta lähtien ovat maksetut.

Ovatko ehdotetut palkkojenkoroitukset nykyiseen rahan arvoon verrattuna liian korkeat?

Osoitukseksi siitä, kuinka kohtuullisia ovat uudistetusakin, edellä jäljennetyssä anomuksessa ehdotetut maamme poliisimiehistön palkat, verrattuna alempana mainittuihin vuotuisiin ulostekoihin, sekä välttämättömiin muihin menoihin, mainittakoon esimerkkinä pääkaupungissa palveleva vanhempi perheellinen konstaapeli, jolle on ehdotettu 2,000: — markan kuukausipalkkaa, eli 24,000: — markkaa vuodessa:

Valtiolliset, kunnalliset ja kirkolliset	
verot (äyri 7 mk.)	vuodessa Smk. 2,180: —
Asunnon vuokra, oletettakoon, että huone ja keittiö olisi saatavissa	
á 663: — kk.	” ” 7,956: —
Ainoastaan virantoimituksessa tarvittavaan vaatetukseen, täydellisiin kesä- ja talvivarusteisiin . . .	” ” 1,600: —
Lämmitykseen, polttotarpeisiin ja valaistukseen	” ” 1,500: —
Yhteensä menoja vuodessa	Smk. 13,236: —
Jäännös palkka vuodessa	Smk. 10,764: —

Kun mainitun konstaapelin tällä tavoin saatu vuositulo jäännös jaetaan kuukausien osalle, huomataan hänelle jäävän — jokapäiväiseen leipään-, siviilivaatetukseen itselleen ja perheelleen, henki- y. m. vakuutusmaksujen suoritukseen, ammattinsa kehittämistä tarkoittavan y. m. kirjallisuuden hankkimiseen ja yleensä aikaansa seuraavalle kansalaiselle kuuluviin, rajoitettuihin menoihin, 897 markkaa kuukaudessa. Tällainen ansio, vaikka siihen tuleekin lisättäväksi valtiolta

te n° 28 1/11-26 §. 3.
arras-kuun II p:nä 19 26.

saatu vaateavustus vähän yli 66 mk. kuukaudessa, sekä ikälisäykset pitempiaikaisesta palveluksesta, ei pitäisi olla liian korkeaksi arvioitu lapsettomallekaan perheelle, huomioonotamalla, että edellämainitussa menojen luettelossa ei voi olla sadankaan markan suuruista erehdystä poliisimiehen eduksi.

Jos samanlainen vertailu toimitettaisiin muista kaupungeista, tehdasalueilta, vaikkapa vilkasliikkeiseltä maaseutupaikkakunnalta, ei tulos olisi yhtään edullisempi, vieläpä päinvastoin. Löytyyhän maaseudulla paikkakuntia, joissa esim. maito maksaa ympärivuoden 2—3 markkaa litra, kun sitä saadaan pääkaupungissa alle 2 markan ja veroäyrin ollessa pääkaupungissa 7 markkaa, maksetaan monessa maaseutupitäjässä 10—14 ja siitäkin yli, kuten sanomalehtitiedot ovat osoittaneet.

Vielä tulkoon mainituksi, ett'ei millään muulla alalla enään tulisi kysymyksenäkään yli- ja pyhätöön teettäminen 2 markan 50 p. tuntipalkalla. Mutta poliisimiehiä, jotka muutenkin suorittavat tavallista pitempiä työpäiviä päivällä ja yöllä, komennetaan aivan yleisesti vapaa-ajallaan järjestyksen valvontaan 4—6 tuntia kestäviin huvitilaisuuksiin, joista nykyinen palkkio on 10 mk. Tätäkin palkkiota, joka ei edes rasita valtion varoja, on näin ollen koroitettu ainoastaan 4-kertaiseksi entisestä normaaliaikaisesta määrästä. Ei liene siis niinkään ihmeteltävä, jos maamme poliisimiehistö, — näin kevyesti punnittuna —, on tuntenut joutuneensa järjestyksen ja yhteiskunnan turvallisuuden vartijoina, — köykäisiksi havaittujen — joukkoon.

Poliisimiehistön vähennys ennen aikainen rikollisuuteen nähden.

Haitallisesti ei ole voinut olla vaikuttamatta nykyisten olosuhteitten kehittymiseen myöskin poliisien tuonnottainen vähentäminen, mikä toimenpide viime aikoina onkin saanut osakseen moitteita. On unohdettu meikäläisissä oloissa liian aikaisin se varhaisemmilta ajoilta saatu kokemus, että harvalukuisemmalla miesluvulla suoritettu puutteellinen vartiointi ja toiminta semminkin kaupungeissa, ei voi vaikuttaa ehkäisevästi rikollisuuteen. Niin toivottavaa kuin olisikin semmoisen kehitystason saavuttaminen, että vieläkin vähempi-

lukuisella poliisimiehistöllä tultaisiin toimeen, ei maassamme tällaiselle olettamukselle ainakaan toistaiseksi löydy edellytyksiä. Kasvavasta rikollisuudesta ovat todisteina jokapäiväiset uutiset ympäri maan, sekä Ylijohtaja *A. P. Arvelon* eräälle sanomalehden edustajalle tämän vuoden heinäkuun 19 päivänä haastattelun yhteydessä antama selostus, josta merkittäköön tähän seuraavaa:

— „Mitä muuten vankeinhoitolaitoksen oloihin tätä nykyä tulee, näyttää siltä kuin vankien lukumäärän kohoamista yhä jatkuisi. Niinpä en voi myöntää oikeaksi sitä julkisuudessa näkynyttä väitettä, että kuritushuonevankien lukumäärä osoittaisi alenevaa suuntaa. Todistaakseni tämän mainitsen, että kun miespuolisia kuritushuonevankeja viime vuonna heinäkuun toisella viikolla oli 2,719, oli niitä t. k. 10 p:nä 2,917 eli jokseenkin täsmälleen 200 enemmän. Kun Helsingin keskusvankilassa viime vuonna heinäkuun alkupuoliskolla oli 650, on siellä niitä nyt 916“. — „Vankilarakennustoiminnan pontevaan jatkamiseen niiden suuntavivain mukaan, joita olemme pyrkineet noudattamaan, on siis mielestäni täysi syy.“

Tämmöisten, nykyisiä olosuhteita valaisevien tietojen perusteella, pitäisi olla vielä — täydellisempi syy — poliisasioiden saattamiseen ajan vaatimuksia vastaavalle tasolle. Eiköhän se länsimainen katsantokanta liene luotettava, etteivät vankilat, varavankilat, sekä rakennettavat vankilat kykene ehkäisemään rikollisuutta, vaan suhteellisesti riittävän, tarkkanäköisen, toimintakykyisen ja joka suhteessa yhteiskunnan edut päämääränään työskentelevän poliisin toiminnasta on seurauksena rikollisuuden asteittainen väheneminen sitä mukaa, mitä enemmän yksimielistä yhteisymmärrystä poliisin työn tukemiseksi osoitetaan. Meillä sanotaan, eikä syyttä, että uudistukset ja palkkojen koroitukset tulevat kalliiksi. Mutta yli kysymyksessä olevien vaatimustenkin kannattaisi maksaa, jos otettaisiin päämääräksi vankiloiden edes osittainen tyhjentyminen satamääriin, vieläpä tuhansiin nousevissa miesvoimista, kuten on tapahtunut esim. Englannissa. Siellä joutuvat — vankilat vasaran alle —, asukkaiden puutteessa —, meillä — „vankilarakennustoiminnan pontevaan jatkamiseen — on täysi syy“ —, eikä ensinkään aiheeton, sillä sakotettiinhan yksistään pääkaupungissa kuluneen kesäkuun aikana, ainoastaan juopumus- ja väkijuomarikoksista yhteensä

te n=28 11-26 8.3.
arras-kuun II p:nä 19 26.

1,970 henkilöä, joista tuskin puoletkaan suorittanevat sakonsa rahalla. Tällainen tilanne maassamme ei ole tyydyttävä.

— Tahtomatta jatkaa esitystä, vaikka aineistoa olisikin kyllin käytettävissä, luulemme, viittaamalla kaikkeen edellä esiintuotuun selostukseen, osoittaneemme Arv. Kansanedustajille kylliksi aiheita ja todisteita siitä, että poliisiasiat vaativat nyt, jos milloinkaan, suuremman huomion kiinnittämistä puoleensa. Että alkuaskeleen ottaminen, poliisimiehistön palkkauksen parantamista tarkoittava järjestely, tulee vaatimaan huomattavia lisäkustannuksia Valtiolta, — 10 miljoonaa markkaa tähän tarkoitukseen ei riitä —, ei ole katsottava kuitenkaan Valtiolle etua tuottamattomaksi menoeräksi. Eiväthän poliisimiehet ole niinkään korostavasti tuoneet esille heidän osalleen lankeavan työn paljoutta, josta vankiloiden runsas asukasmääräkin on todisteena, mutta työstä saatavaan kohtuulliseen palkkaan ja korvauksiin heillä katsottakoon olevan oikeus, sitä suuremmalla syyllä, koska valtion varoista näihin tarkoituksiin käytetään vuosittain huomattavia summia ilman oletettua vastaavaa hyötyä. Kun yksistään pääkaupunkia varten, konstaapelien luvun ollessa nykyään 635, kuulutetaan joka vuosi keskimäärin noin 200 miestä, 2 kuukauden kestävällä kurssilla, opettajineen, aiheutuu tästäkin valtiolle yli puolen miljoonan markan vuotuinen menoerä — ei poliiseja varten. Kukaan rehellinen kansalainen ei maksane palovakuutusmaksuja siinä mielessä, ettei varovaisuustoimenpiteitä tulen irtipääsemiseksi enään tarvita. Samoihin näkökohtiin perustuvat myöskin ne kustannukset, joita on suoritettu kautta aikojen yhteiskunnan hengen ja omaisuuden yö- ja päivävartijoille, jonka ammattikunnan riveistä meidänkin maassamme kansalais sodan jälkeisenä ristiriitaisena aikana, on murhaajan kuulun tahi terä-aseen lävistämänä, saanut väistyä yli 40 miestä ennenaikaiseen hautaan, niistä monet parhaassa miehuuden iässä olleita kelpo poliisimiehiä.

Nojautumalla näihin perusteluihin, tietoisina siitä, ettei Suomen kansan Eduskunnan tarkoituksena ole valtion budjetin tasapainossa pitäminen valtion — palveluskunnan — palkkauksen kustannuksella rohkenevat maamme poliisimiehet jättää asiansa Arv. Kansanedustajien harkittavaksi siinä toivossa, että riittävä määräraha poliisien palkkojen koroitukseen tulisi hyväksytyksi, sekä, että koroitukset tulisivat alkamaan viimeistään kuluvan vuoden (1926) heinäkuun 1 päivästä. Kohotettakoon näillä toivotuilla toimenpiteillä suoma-

lainen poliisi hänelle kuuluvaan yhteiskunnalliseen arvoonsa ja kehitettäköön hänet ammatissaan länsimaisen virkaveljensä tavoin toimintakykyiseksi ja puolueettomaksi lainvartijaksi.

Helsingissä, 23 p:nä heinäkuuta 1926.

Suomen Poliisien Liiton r.y. Hallitus.

Adolf Linnasaari. Arvi Heinonen.

Pekka Koivulainen. Otto V. Korvenheimo. Väinö Hietala.

Juho Aalto. Vilho Vahvaselkä.

ite n=28 11-26 8.3.

arras-kuun II p:nä 19 26.

Helsinki marras-kuun II p:nä 1926.

Sos.-dem. Eduskuntaryhmän Valmistusvaliokunnalle.

Voidakseen riittävän laajasti ja samalla kuitenkin ilman viivytystä selostaa eduskunnan täysistunnoissa tapahtuneita keskusteluja kaaplaa Työväen Sanomalehtien tietotoimisto ryhmän arv. jäsenten myötävaikutusta. Pyydän toimiston puolesta esittää, että ne ryhmän jäsenet, jotka aikovat täysistunnoissa esiintyä sellaisilla lausunnoilla, jotka heidän omasta mielestään olisi kokonaisuudessaan tai suuremmaksi osaksi julkaistava asianomaisessa piirilehdessä, menettelisivät niin, että he 1) heti pidettyään puheensa pyytäisivät pikakirjoittajia antamaan heille siitä jäljennöksen - jonka jäljennöksen he sitten heti sen saatuaan antaisivat edelleen T.S.T:n läsnäolevalle edustajalle - ja 2) jo ennen puheensa alkua ilmoittaisivat T.S.T:n edustajalle, että he aikovat näin menetellä, jotta hänen ei tarvitsisi merkitä puhetta muistiin.

Näin menetellen saavutetaan kaksi etua. Ensiksi ei toimiston tarvitse maksaa ~~pi~~ jäljennöksistä mitään, ja toiseksi päästään toivottavasti niistä erimielisyyksistä, jotka niin usein ovat ilmenneet toimiston ja puhujain välillä siitä, kuinka laajasti puheet on referoitava lehdissä. Periaatteena tultaneen pitämään, että kussakin piirilehdessä (ja sitä paitsi, mikäli mahdollista, myös Suomen Sosialidemokraatissa) julkaistaan ~~xxxx~~ ~~xxxxxxxx~~ asianomaisen piirin omien edustajain tärkeämmät puheet kokonaisuudessaan, muissa lehdissä sitä vastoin yleensä vain yhteenveto.

Puoluetervehdyksin:

K. W. W.
puoluesihtööri.

Liite n:o 29. 11/11-26. 86.

SUOMEN SOSIALIDEMOKRAATTINEN PUOLUE

PUOLUETOIMIKUNTA

HELSINKI, Sirkusk. 3

PUOLUESIHTTEERIN PUH. 79 93

Helsinki loka-kuun 28 p:nä 1926.

Sosialidemokraattiselle Eduskuntaryhmälle.

Pitäen mahdollisena, että valtiollisen tilanteen kehitys voi lähiaikoina johtaa hallituspulaan ja että silloin voi nousta kysymys puolueemme suhtautumisesta siihen, sekä ottaen huomioon, että niinhy-vin viime puoluekokouksen kuin myös puoluenneuvoston viime kokoukses-
saan tekemät, tällaista tilannetta tarkoittavat päätökset edellyttävät läheistä yhteistyötä puolueen keskuselinten välillä puolueen kannan määrittämiseksi, pitää Puoluetoimikunta tärkeänä, että Eduskuntaryhmä ja Puoluetoimikunta asiaa seuratessaan jo alussa alkaen toimivat yhdessä niin, että mahdollisiin toimenpiteisiin asiassa ryhdytään vasta molemminpuolisen herkinnan ja yhteisten neuvottelujen jälkeen.

Tähän katsoen on Puoluetoimikunta päättänyt arv. Eduskuntaryhmälle ehdottaa, että se puolestaan valitsisi muutamia jäseniään, jotka saisivat toimeksi jatkuvasti pysyä kosketuksissa Puoluetoimikunnan kanssa yllä mainitun asian käsittelyä varten.

Tämä Puoluetoimikunnan päätös on minulla kunnia saattaa arv. Eduskuntaryhmän tietoon.

W. St. Linn
puoluesihtööri.

SUOMEN
RAITTIUSLAUTAKUNTA
KESKUSLAUTAKUNTA

HELSINKI
PUHELIN 2796

Liite n:o 30. 11/11-26. S.S.

Helsinki marras kuun 11 p:nä 1926

S o s i a l i d e m o k r a a t t i s e n
p u o l u e e n e d u s k u n t a r y h m ä.

Perjantaina, alkaen klo 11,30 a.p. ja lauantaina alkaen
klo 10 ap. kokoontuu täällä Helsingissä N.M.K.Y:n talolla Vuorikatu 17
Suomen raittiuslautakuntain yleinen edustajakokous. Kun tässä kokouk-
sessa tulee käsiteltäväksi tärkeitä ja kauaskantoisia kieltolain val-
vontaa ja sen vastaista järjestämistä koskevia kysymyksiä, toivomme
ryhmän arvoisain jäsenten voivan järjestää asiansa niin, että he voi-
vat saapua kokouksen käsittelyä seuraamaan ja lausumme heidät jo
etukäteen tervetulleiksi.

Raittiuslautakuntain

Keskuslautakunta.

Vaino Piirihina
Puheenjohtaja

Seuri Algaute
Sihteeri.

Liite n:o 31. 18/11-26.

Suomen Eduskunnan Sosialidemokraattinen ryhmä.

(Valittu 1 ja 2 p:nä huhtikuuta 1924.)

Kokous 18 p:nä maana kuuta 1926.

Asia:

Äänestys: Jaa:

„ Ei:

	Saa- puv.	Jaa	Ei		Saa- puv.	Jaa	Ei		Saa- puv.	Jaa	Ei
Aalto, Artturi				Louhelainen, A.	/			Wahlsten, Edv.			
Aalto, J. F.	/			Merkkinen, P. <i>Shalkamäki, R.</i>				Waljakka, Hilma	/		
Ahlfors, Fanny	/			Muhonen, A. J.	/			Welling, Y.	/		
Ailio, J.				Mustasilta, F.	/			Wihuri, Ida	/		
Ampuja, M.	/			Myllymäki, K.	/			Wiik, K. H.	/		
Annala, V.				Paasivuori, M.				Voionmaa, V.	/		
Aromaa, E.	/			Paasonen, A.	/			Wuolijoki, V. <i>ilmiä. lause.</i>			
Bryggari, T.	/			Pensas, O.	/						
Hakkila, K. <i>Helppö</i>	/			Piippo, W. R.	/						
Hakkila, V.	/			Puittinen, M.	/						
Halonen, T.	/			Rantala, W.	/						
Harvala, K.	/			Rapo, J.	/						
Haverinen, Anna	/ <i>myöh.</i>			Reinikainen, O.							
Helo, J.	/			Ryömä, H.	/						
Huotari, Anni				Saari, K.							
Itkonen, R. <i>Huttunen</i>	/			Saarinen, E.							
Keto, J. W.				Savolainen, Anni	/						
Koivulahti-Lehto, Hilma	/			Seppälä, Hilda	/						
Komu, Y.				Setälä, Edv.	/						
Kontula, M.	/			Sillanpää, Miina							
Koponen, A.	/			Sirola, J. L.							
Kovanen, Hj.				Somppi, Aino							
Lehto, T.	/			Sventorzetski, R.							
Lehtokoski, Aino	/			Tainio, T.	/						
Leino, F. J.	/			Tanner, V.	/						
Leinonen, Olga	/			Toivonen, O.							
Lonkainen, J.	/			Typpö, T.	/						

Yht. 94

Liite 32. 18/4-26.87-

S O S I A L I D E M O K R A A T T I S E N
P U O L U E E N E D U S K U N T A R Y H M Ä.

Raittiuslautakuntain edustajakokouksen tietoon on tullut, että ^{ehdotus} n.s. raittiusmäärärahan korottamisesta 2.500.000 Smkaan, olisi valtiovarainvaliokunnassa hylätty huolimatta siitä, että niin hyvin talousvaliokunta kuin täydellistä suunnitelmaa kieltolain valvonnan kehittämiseksi ja tehostamiseksi laatimaan aset~~ettu~~^{et} komiteakin ovat sitä puoltaneet. Tämän johdosta päätti edustajakokous kääntyä eduskuntaryhmien puoleen hartealla pyynnöllä, että ryhmät tekisivät voitavansa tämän asian saattamiseksi myönteiseen ratkaisuun eduskunnassa.

Eduskunta on useampaan kertaan suurella äänten enemmistöllä osoittanut tahtovansa pitää kieltolain voimassa ja haluavansa tehostaa sen valvontaa. Kaiken hallinnollisen valvonnan täytyy kuitenkin perustua elävään ja voimakkaaseen raittiustahtoon kansassa ja tällaisen tahdon edellytyksenä on voimakas vakaumukseen vetoava raittiustyö. Tätä työtä ei voida tehdä ilman riittäviä varoja ja näiden varojen pienestä korotuksesta on juuri kysymys. Nekin edustajapiirit, jotka ovat kielteisesti suhtautuneet kieltolakiin, ovat aina ilmaisseet pitävänsä vakaumukseen vetoavaa raittiusvalistustyötä tarpeellisenä. Sitä vaikeampi on edustajakokouksen näin ollen käsittää, että eduskunta lopullisesti kieltäisi pyydetyn korotuksen, joka on tärkeyteensä nähden siksi pieni, että sen pyyhkimistä eivät edes mitkään pakoittavat rahataloudellisetkaan syyt voi vaatia.

	Saa- puv.	Jaa	Ei		Saa- puv.	Jaa	Ei		Saa- puv.	Jaa	Ei
Aalto, Artturi	/			Louhelainen, A.	/			<i>Tahltstein</i> Waljakka, Hilma	/		
Aalto, J. F.	/			Merkkylä <i>Merkkylä</i>	/			Welling, Y.	/		
Ahlfors, Fanny	/			Muhonen, A. J.	/			Wihuri, Ida	/		
Ailio, J.	/			Mustasilta, F.	/			Wiik, K. H.	/		
Ampuja, M.	/			Myllymäki, K.				Voionmaa, V.			
Annala, V.				Paasivuori, M.	/			Wuolijoki, V.	/		
Aromaa, E.	/			Paasonen, A.	/						
Bryggari, T.	/			Pensas, O.	/						
<i>Hippung</i> Hakala, K.	/			Piippo, W. R.							
Hakkila, V.	/			Puittinen, M.	/						
Halonen, T.	/			Rantala, W.	/						
Harvala, K.	/			Rapo, J.	/						
Haverinen, Anna				Reinikainen, O.	/						
Helo, J.	/			Ryömä, H.	/						
Huotari, Anni	/			Saari, K.	/						
<i>Huttunen</i> Itkonen, R.	/			Saarinen, E.	/						
Keto, J. W.	/			Savolainen, Anni	/						
Koivulahti-Lehto, Hilma	/			Seppälä, Hilda	/						
Komu, Y.				Setälä, Edv.	/						
Kontula, M.	/			Sillanpää, Miina	/						
Koponen, A.	/			Sirola, J. L.	/						
Kovanen, Hj.	/			Sommerberg, Aino							
Lehto, T.	/			Sventorzetski, R.	/						
Lehtokoski, Aino	/			Tainio, T.	/						
Leino, F. J.	/			Tanner, V.	/						
Leinonen, Olga	/			Toivonen, O.	/						
Lonkainen, J.	/			Typpö, T.	/						

Liite n:o 34. 2/12-26.

Suomen Eduskunnan Sosialidemokraattinen ryhmä.

(Valittu 1 ja 2 p:nä huhtikuuta 1924.)

Kokous 2 p:nä joulukuuta 19 26

Asia:

Äänestys: Jaa:

„ Ei:

	Saa- puv.	Jaa	Ei		Saa- puv.	Jaa	Ei		Saa- puv.	Jaa	Ei
Aalto, Artturi	/			Louhelainen, A.	/			<i>Vahlsten</i>	/		
Aalto, J. F.	/			<i>Malkamäki</i> Meriläinen, E.	/			Waljakka, Hilma	/		
Ahlfors, Fanny	/			Muhonen, A. J.	/			Welling, Y.	/		
Ailio, J.	/			Mustasilta, F.	/			Wihuri, Ida	/		
Ampuja, M.	/			Myllymäki, K.	/			Wiik, K. H.	/		
Annala, V.				Paasivuori, M.	/			Voionmaa, V.	/		
Arvola, E.	/			Paasonen, A.	/			Wuolijoki, V.	/		
<i>Elfvig</i> Bryggari, I.	/			Pensas, O.	/						
Hakala, K.	/			Piippo, W. R.	/						
Hakkila, V.	/			Puittinen, M.	/						
Halonen, T.	/			Rantala, W.	/						
Harvala, K.	/			Rapo, J.	/						
Haverinen, Anna				Reinikainen, O.	/						
Helo, J.	/			Ryömä, H.	/						
Hootari, Anni	/			Saari, K.	/						
<i>Kuitunen</i> Itkonen, R.	/			Saarinen, E.	/						
Keto, J. W.	/			Savolainen, Anni	/						
Koivulahti-Lehto, Hilma	/			Seppälä, Hilda	/						
Komu, Y.				Setälä, Edv.	/						
Kontula, M.	/			Sillanpää, Miina	/						
Koponen, A.	/			Sirola, J. L.	/						
Kovanen, Hj.	/			Sommarberg, Aimo							
Lehto, T.	/			Sventorzetski, R.	/						
Lehtokoski, Aino	/			Tainio, T.	/						
Leino, F. J.	/			Tanner, V.	/						
Leinonen, Olga	/			Toivonen, O.	/						
Lonkainen, J.	/			Typpö, T.	/						
	<u>26</u>				<u>52</u>						

ylt. 59.

Salainen.

Puolueen suhtautuminen syntyneeseen hallituspulaan.

Puoluetoimikunnan ja eduskuntaryhman asettaman yhteisen komitean ehdotus joulukuun 2 päivänä 1926 pidettävälle puolueen neuvoston ja eduskuntaryhman kokoukselle.

1) Puolue on valmis myötävaikuttamaan hallituksen muodostamiseen seuraavan ohjelman pohjalta:

I. Sosialinen lainsäädäntö.

Teollisuus- ja maataloustyöväkeä koskevaa työväen- suojelulainsäädäntöä on kehitettävä ottamalla huomioon Kansainvälisen Työjärjestön konferenssien päätökset. Washingtonin 8-tuntin työaika koskeva kansainvälinen sopimus on ratifioitava. Tapaturmavakuutuslaissa määrättyjä korvauksia on korotettava. Sairausvakuutus on järjestettävä tekeillä olevan ehdotuksen perusteella, laajentamalla vakuutuksen vaikutuspiiriä sekä korottamalla työntekijän osalle lankeavaa osuutta vakuutusmaksuista.

On ryhdyttävä valmistaviin toimenpiteisiin työkyvyttömyys- ja vanhuushuoltoa tarkoittavaa sosiaalivakuutuksen aikaansaamiseksi.

II. Verotus.

Kunnallisessa tuloverossa on vähävaraisille myönnettävä verohelpotuksia korottamalla lain sallimat tulovähennykset nykyisistään 2 - 3-kertaisiksi. Maatalouskiinteistöjen pinta-alaverotuksessa on pyrittävä aikaansaamaan yhdenmukaisuutta.

On heti ryhdyttävä valmistamaan esityksiä kunnallisen tuloveron muuttamisesta asteettain yleneväksi sekä omaisuuden ja ansiottoman arvonnousun verottamisesta.

Tulo- ja omaisuusveron verovapaa tuloraja on korotettava 10,000 markkaan; oikeus verotettavasta tulosta vähentää puolet maksetusta verosta on poistettava ja omaisuusveroa on nostettava 100 %:lla.

Nykyistä rasittavaa tulliverotusta on ryhdyttävä asteettain vähentämään. Ennenkaikkea on tällöin elintarpeiden ja muiden välttämättömien kulutustarvikkeiden tulit-

ja huomattavasti alennettava.

III. Maanpuolustuslaitos.

Asevelvollisuus aika on lyhennettävä 9 kuukauteen ja maanpuolustuslaitoksen menoja on muutenkin pyrittävä huomattavasti vähentämään.

IV. Maatalous.

Pienviljelijäin ja maataloustyöväen asemaa on kohotettava. Tässä tarkoituksessa on asunto-oloja parannettava, tarpeellisen lisämaan saantia helpotettava, laiduntamisoikeutta laajennettava sekä hankittava huokeakorkoista luottoa. Uutisasutusta sekä yksityisten että valtion maille on edistettävä voimassaolevaa asutuslainsäädäntöä kehittämällä.

V. Kansalaissodan seurausten poistaminen.

Vuoden 1918 kansalaissodan johdosta tuomitulle ja vankilasta vapautuneille on palautettava kansalaisoikeudet ja valtion palveluksesta erotetuille on varattava tilaisuus päästä takaisin valtion toimeen, muutenkin on pyrittävä poistamaan niitä epänormaalisia ilmiöitä, joita kansalaissodan seurauksena on edelleen olemassa.

VI. Kieltolaki.

Kieltolain toimeenpanon tehostamiseksi on tarmokkaasti jatkettava toimenpiteitä alkoholin salakuljetuksen ja salakaupan tukahduttamiseksi. Todellisen kansanraittiuuden aikaansaamiseksi on voimakkaasti työskenneltävä.

VII. Kansalliset vähemmistöt.

Kansallisiin vähemmistöihin on suhtauduttava oikeudenmukaisesti hallitusmuodon hengessä.

VIII. Ulkopolitiikka.

Ystävällisiä suhteita kaikkiin valtioihin on ylläpidettävä ja tähän tahtavaa määrätietoista rauhanpolitiikkaa harjoitettava. Kansainvälisiä varustusten supistamispyrkimyksiä on kannatettava.

2) Hallituksen muodostajaksi esitetään puolueen taholta *Frans Salmela*.

3) Jos tasavallan presidentti antaa hallituksen muodostamisen puolueen esittämän henkilön tehtäväksi, tarjoaa

hän edistyspuolueen ja maalaisliiton eduskuntaryhmille sekä, jos mahdollista, myöskin ~~maalaisen eduskuntaryhman~~ vasemmistolle ~~tilaisuuden yhteisen~~ hallituksen muodostamiseen edellä esitetyn ohjelman pohjalla.

4) Ellei tällaista kokoomushallitusta synny riittävän laajalla pohjalla, voidaan, jos huomataan tilanne edulliseksi, muodostaa sosialidemokraattinen hallitus saman ohjelman pohjalla.

5) Hallituksen muodostajan asiana on kääntyä niiden henkilöiden puoleen, jotka hän haluaa saada hallitukseen jäseniksi, ja on näin syntyneestä hallituksen kokoonpanosta ennen sen presidentille esittämistä sovittava ryhmän ja puoluetoimikunnan asettaman komitean kanssa.

6) Puolueneuvosto valtuuttaa eduskuntaryhmän ja puoluetoimikunnan tekemaan ne muut päätökset, jotka hallituksen muodostamiseksi voivat olla tarpeen. Tarpeen vaatiessa on puolueneuvosto uudelleen kutsuttava koolle.

7) Viime puoluekokouksen hyväksymän, hallitusksymystä koskevan kolmannen kohdan toteuttamiseksi on ylläpidettävä läheistä, toverillista vuorovaikutusta hallituksen ja puolueen keskuselinten välillä. Ennen tärkeimpien kysymysten ratkaisua, varsinkin sellaisten, joiden voidaan otaksua aiheuttavan puolueessa erimielisyyttä, on hallituksen neuvoteltava, eduskunnan koossaollessa eduskuntaryhmän tai sen valmistusvaliokunnan, muina aikoina puoluetoimikunnan kanssa.

8) Puolueneuvosto kehoittaa puolueen elimiä, sanomalehtiä ja yksityisiä jäseniä suhtautumaan kaikkiin puolin lojaalisesti hallitukseen. Jos jonkun sen toimenpiteen johdosta syntyy puolueessa erimielisyyttä, ei asiaa ole pohdittava julkisuudessa, ennenkuin puolueen keskuselinten kautta tai suoraan hallitukselta on saatu lähempiä tietoja asiasta, ja on joka tapauksessa arvostelussakin noudatettava asiallisuutta ja toverillisuutta. Jos poikkeuksia tästä ilmenee, ryhtyköön puoluetoimikunta asian vaatimiin toimenpiteisiin.

Lähte n:o 36. 9/12-26

Suomen Eduskunnan Sosialidemokraattinen ryhmä.

(Valittu 1 ja 2 p:nä huhtikuuta 1924.)

Kokous *9* p:nä *jouluk* kuuta 19*26*.

Asia: *Puhdasta pro:dem. hallituksen muodosta - minen, puolueenmuutoksen kok. myr. alk. - joulun pohjalla.*

Äänestys: Jaa: *Talviseluralistien (myöntäminen)*

„ Ei: *Kielteinen*

	Saa- puv.	Jaa	Ei		Saa- puv.	Jaa	Ei		Saa- puv.	Jaa	Ei
Aalto, Artturi	/	/		Louhelainen, A.	/	/		<i>Wahlsten</i>	/	/	
Aalto, J. F.	/		/	<i>Hakkamäki</i> Meriläinen, P.	/	/		Waljakka, Hilma	/		/
Ahlfors, Fanny	/		/	Muhonen, A. J.	/	/		Welling, V.	/		/
Ailio, J.	/	/		Mustasilta, F.	/	/		Wihuri, Ida	/	/	
Ampuja, M.	/		/	Myllymäki, K.	/	/		Wiik, K. H.	/		
Annala, V.				Paasivuori, M.	/		/	Voionmaa, V.	/		/
Aromaa, E.	/	/		Paasonen, A.	/	/		Wuolijoki, V.	/	/	
Bryggari, T.	/	/		Pensas, O.	/	/					
<i>Hilpinen</i> Hakala, K.	/	/		Piippo, W. R.	/	/					
Hakkila, V.	/	/		Puittinen, M.	/	/					
Halonen, T.	/	/		Rantala, W.	/	/					
Harvala, K.	/	/		Rapo, J.	/	/					
Haverinen, Anna				Reinikainen, O.	/		/				
Helo, J.	/		/	Ryömä, H.	/	/					
Huotari, Anni	/	/		Saari, K.	/	/					
<i>Kuitunen</i> Itkonen, R.	/	/	/	Saarinen, E.	/	/					
Keto, J. W.	/			Savolainen, Anni	/		/				
Koivulahti-Lehto, Hilma	/		/	Seppälä, Hilda	/		/				
Komu, V.	/	/		Setälä, Edv.	/	/					
Kontula, M.	/	/		Sillanpää, Miina	/	/					
Koponen, A.	/	/		Sirola, J. L.							
Kovanen, Hj.	/	/		Sommerberg, Aino							
Lehto, T.				Sventorzetski, R.	/		/				
Lehtokoski, Aino	/	/		Tainio, T.	+						
Leino, F. J.	/	/		Tanner, V.	/						
Leinonen, Olga	/		/	Toivonen, O.	/	/					
Lonkainen, J.	/	/		Typpö, T.	/	/					
		18				36				39	15.

Liite n:o 27. 8. 9/12.26.

MAALAI SLIITON VASTAUS.

Maalaisliiton eduskuntaryhmälle osoittamanne, joulukuun 3 päivänä 1926 päivätyn kirjelmän johdosta, saa ryhmä kunnioittaen ilmoittaa, ettei sillä mielestään nykyisessä tilanteessa ole velvollisuutta osallistua johdollanne tapahtuvaan hallituksen muodostamiseen.

Mitä tulee esitetyn ohjelman pohjalla toimivalle sosialidemokraattisen puolueen jäsenistä muodostetulle hallitukselle annettavaan kannatukseen, ei ryhmä katso voivansa sitä etukäteen luvata. Ohjelmassa on tosin eräitä kohtia, jotka ovat sopusoinnussa ryhmän pyrkimysten kanssa, mutta on siinä kuitenkin toisia kohtia, joita emme voi hyväksyä.

Hahl ilmoitti edelläolevan 8/12,26. Klo 10,15